

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์

สาขา

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

Knowledge of Graduate Students of Social Sciences, Kasetsart University about
the National Human Rights Commission of Thailand

นามผู้วิจัย นายพงศธร เรืองเทียนนันท

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ค.)

กรรมการ (รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D.)

กรรมการ (รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

หัวหน้าภาควิชา (รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

Knowledge of Graduate Students of Social Sciences, Kasetsart University
about the National Human Rights Commission of Thailand

โดย

นายพงศธร เรืองสียานันท

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1556-6

พงศธร เรืองลิขานันท์ 2549: ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ ประชานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์,
กศ.ด. 121 หน้า
ISBN 974-16-1556-6

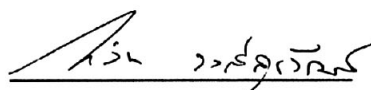
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) เพื่อ
ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 146 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test
ค่า F-test (One-way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่มี
ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับสูง และผลการทดสอบสมมติฐาน
พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ ภาควิชาที่สังกัด อาชีพการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน
และ ความสนใจข่าวสารการเมือง ไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

29 / 04 / 49

Phongsathorn Ruangsiyanun 2006: Knowledge of Graduate Students in Social Science, Kasetsart University about the National Human Rights Commission of Thailand. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Kovit Wongsurawat, Ed.D. 121 pages.
ISBN 974-16-1556-6

The objectives of this research were 1) to study the level of knowledge of graduate students in social sciences at Kasetsart University about Thailand's National Human Rights Commission; and 2) to investigate the factors which affect their knowledge about the Commission.

The sampling consisted of 146 graduate students in social sciences at Kasetsart University. Data were collected by questionnaires and analyzed by computer program. Statistical tools employed in analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (one-way ANOVA). The level of statistical significance was set at .05.

The results of the research showed that students had a high level of knowledge about the National Human Rights Commission of Thailand. The study found that gender, major field of study, length of employment, kind of office, total income and interest in politics did not affect the students' level of knowledge about the commission.

Phongsathorn Ruangsiyanun

Student's signature

Kovit Wongsurawat

Thesis Advisor's signature

29 / 04 / 06

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จเป็นรูปเล่มได้ด้วยความช่วยเหลือ การสละเวลาอันมีค่า ในการให้คำปรึกษา คำชี้แนะ และแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ทั้งสี่ท่าน ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานกรรมการ คือท่านรองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ กรรมการวิชาเอก คือ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ กรรมการวิชาการ คือท่านรองศาสตราจารย์จุฑพร บานชื่น และท่านอาจารย์พวงทิพย์ เกิดทรัพย์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าจึงขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทั้งสี่ท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ต่อการพัฒนาสิทธิและเสรีภาพของคนไทยได้บ้าง และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มี ข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าในฐานะของผู้วิจัยต้องขอกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พงศธร เรืองสิยานันท์

เมษายน 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
-------------	-----

สารบัญภาพ	(5)
-----------	-----

บทที่ 1 บทนำ	1
--------------	---

ความสำคัญของปัญหา	1
-------------------	---

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
-------------------------	---

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
---------------------------	---

ขอบเขตของการวิจัย	3
-------------------	---

นิยามศัพท์	3
------------	---

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
-----------------------	---

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้	6
----------------------------	---

แนวความคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง	8
--	---

แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	10
--	----

แนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	15
---------------------------------	----

แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน	21
------------------------------	----

ลักษณะทางกฎหมายของปฎิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	30
--	----

แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และอำนาจ	
--	--

หน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	38
--	----

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
-------------------------	----

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
------------------------	----

กรอบแนวความคิดการวิจัย	52
------------------------	----

สมมติฐานในการวิจัย	52
--------------------	----

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีการวิจัย	54
วิธีการและอุปกรณ์	54
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	54
การสุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การทดสอบเครื่องมือ	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	60
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	61
ผลการวิจัย	61
ข้อวิจารณ์	75
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	82
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	85
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	91
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	110
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	118
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการร้องเรียน ระหว่างปี พ.ศ.2544-2547	48
2	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	62
3	ความสนใจข่าวสารการเมืองของนิสิตปริญญาโท	63
4	ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	66
5	เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามเพศ	71
6	แสดงความแตกต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับภาควิชา	72
7	แสดงความแตกต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับอายุการทำงาน	72
8	แสดงความแตกต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด	73
9	แสดงความแตกต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับรายได้	73
10	เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามความสนใจข่าวสารการเมือง	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองการสื่อสาร	13
2	แบบจำลองการวิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 199 และมาตรา 200 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมีคณะกรรมการ 11 ท่าน ทำหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ และตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำการไต่ถามหรือเสนอมาตรการในการแก้ไขที่เหมาะสม อีกทั้งมีหน้าที่ต้องเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การส่งเสริมการศึกษาวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน (เสน่ห์, 2545: 3)

เหตุผลที่จำต้องบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็คือ เพื่อให้มีหน่วยงานที่เป็นอิสระคอยเฝ้าดูและสำรวจว่าได้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างไรหรือไม่ ซึ่งในปัจจุบันเรื่องของสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญสูง เป็นเรื่องที่ประชาคมโลกให้ความสนใจที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้เคารพในสิทธิมนุษยชน และแสวงหาความร่วมมือไม่ให้ประเทศต่างๆ มีนโยบายและการปฏิบัติที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติได้ประกาศรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษยชนเมื่อ 50 ปีที่แล้ว เพื่อให้ประเทศทั้งหลายให้การรับรองและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นชนชาติ เพศ ศาสนิกชนใดอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ องค์การสหประชาชาติได้ต่อสู้ในเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง (สุจิต, 2541: 283)

การบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นการยืนยันว่าประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชน และไม่ต้องการให้มีการละเมิดในเรื่องนี้ ตลอดจนต้องการให้มีการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้หันมาสนใจเรื่องนี้อย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญมิใช่อยู่ที่เรื่องของสิทธิมนุษยชนซึ่งมีการละเมิดเสมอมา แต่อยู่ที่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ มิได้เคยเห็นหรือคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของมนุษย์แต่เบื้องต้น เจ้าหน้าที่รัฐตั้งแต่ระดับสูง คือ ผู้บริหารประเทศ กระทั่งถึงเจ้าหน้าที่รัฐระดับล่างสุดยัง

คิดและปฏิบัติตนเป็นผู้ปกครอง ไม่ใช่ผู้ให้บริการประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น สิทธิเสรีภาพของประชาชนจึงถูกละเมิดหรือปล่อยปละละเลยอยู่เนืองๆ เพราะการปล่อยปละละเลยและไม่มีผู้ใดเข้มงวดกวดขัน หรือไม่ค่อยมีเสียงเรียกร้องจากผู้ถูกละเมิด จึงทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนดูเหมือนเป็นเรื่องปกติ (สุจิต, 2541: 283-284)

ในสภาพความเป็นไปของบ้านเมืองและสังคมโลก คงจะเป็นที่เห็นกันได้อย่างชัดเจนขึ้นตามลำดับแล้วว่า เรื่องของสิทธิมนุษยชนจะเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งยวดส่วนหนึ่งในทศวรรษต่อไปข้างหน้า และสังคมไทยเองกำลังเผชิญกับวิธีการเปลี่ยนแปลงสำคัญยิ่งอีกวาระหนึ่งภายใต้แรงกดดันของกระแสโลกาภิวัตน์ในรูปโฉมใหม่ ซึ่งมีส่วนทั้งในด้านคุกคาม บั่นทอน และในด้านส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความพยายามและความร่วมมือร่วมใจคิดค้นแสวงหาและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ไม่ใช่เพื่อปกปิดอำพรางและสวณสถานะอำนาจ ผลประโยชน์เฉพาะของชนบางกลุ่มบางเหล่าอย่างที่จะประพฤติปฏิบัติกันทั้งในหมู่อภิสิทธิ์ชนและในแวดวงวิชาการและการศึกษาวิจัยชั้นสูง หากแต่เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สังคมมนุษย์ รวมถึงสังคมไทยเรา ได้พัฒนาไปสู่ความเป็นสังคมเปิดและเสรีอย่างแท้จริง และคนทุกหมู่เหล่าได้มีโอกาสเรียนรู้พัฒนาตนเองและดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี และสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งเพื่อว่า “เมื่อฐานะแห่งชาติ คือคนทั้งหมดได้เขยิบสูงขึ้นแล้ว ย่อมมีกำลังที่จะแข่งขันต่อสู้กับชาติอื่นๆ ได้ในทุกวิถีอาชีพ” ดังที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้เคยตอกย้ำเอาไว้เมื่อร่วม 80 ปีมาแล้ว สิทธิมนุษยชนนับเป็นกุญแจสำคัญต่อเป้าหมายแห่งชาติ ในสังคมโลกยุคของการพัฒนาเปลี่ยนแปลง (เสนห์, 2545: 17)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่ามีความรู้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะวานิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นประชากรกลุ่มที่มีความสำคัญในฐานะประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และเป็นผู้ที่มีศักยภาพกำหนดทิศทางการเมือง ซึ่งจำเป็นต้องการเผยแพร่ความรู้ เสริมสร้างการเมืองภาคประชาชน ตามนัยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ทั้งการเมืองภาคประชาชนและหลักการสิทธิมนุษยชนต่างประกอบกันเป็นกระบวนการประชาธิปไตย อันจะนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองภาครัฐอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ของนิสิตปริญญาโท

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. ผลการวิจัยอาจสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลอ้างอิง และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเฉพาะนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้นปีการศึกษา 2547 จำนวน 231 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างมาจำนวน 146 คน ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่ 1 กันยายน – 30 พฤศจิกายน 2548

นิยามศัพท์

นิสิตปริญญาโท หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนภาคต้น ปีการศึกษา 2547

เพศ หมายถึง นิสิตปริญญาโทเพศชายและเพศหญิง

ภาควิชาที่สังกัด หมายถึง สาขาวิชาที่นิสิตปริญญาโทศึกษาในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบไปด้วย ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ และภาควิชาจิตวิทยา

อายุการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่นิสิตปริญญาโทจบปริญญาตรีมาแล้วเข้าทำงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน

หน่วยงานที่สังกัด หมายถึง สถานที่ปฏิบัติงานที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ ราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2540 บริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว นักการเมือง นักศึกษา

รายได้ต่อเดือน หมายถึง เงินที่ได้รับจากการทำงานในหน่วยงานที่สังกัดเป็นค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงาน หรือเงินที่ได้รับจากค่าตอบแทนอื่นๆ โดยจ่ายให้เป็นประจำทุก ๆ เดือน

ความสนใจข่าวสารการเมือง หมายถึง การที่นิสิตปริญญาโทติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองในลักษณะต่างๆ โดยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ สื่อบุคคล (เช่น การรับฟังข่าวสารการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ เป็นต้น) วิทยุ หรือซีดีรอม อินเทอร์เน็ต (Internet) ข่าวสารการเมืองที่หน่วยงานราชการพิมพ์ออกเผยแพร่ วิทยุ โทรทัศน์ การเข้าฟังการอภิปรายทางการเมือง การเข้าร่วมการสัมมนาทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ในเรื่องต่างๆ และโครงสร้างที่ได้จากการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ได้รับและสะสมไว้ในขอบเขตของปัญหา เป็นความสามารถในการจำและ เข้าใจ รายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมา รวมถึงเป็นข้อเท็จจริงที่บุคคลสามารถรับทราบได้และสามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนพึงมีในฐานะที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือความคิดเห็นทางการเมือง เช่น สิทธิในการดำรงชีพ สิทธิในการมีเสรีภาพ สิทธิในการศึกษา เป็นต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หมายถึง องค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ทำหน้าที่ส่งเสริม ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มี
ผลปรากฏเป็นจริง ตามที่มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพไว้ในรัฐธรรมนูญ

ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หมายถึง การที่นิสิตปริญญาโทมี
ความรู้ในเนื้อหาสาระ บทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
2. แนวความคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
4. แนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพ
5. แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน
6. ลักษณะทางกฎหมายของปฏิกฎาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน
7. แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

ความหมายของความรู้และการวัดความรู้

Bloom et al. (1984: 52-77) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสภาพการณ์ต่างๆซึ่งเป็นการจำ ไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอันสืบ

เนื่องมาจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆ เหล่านั้น จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นต่อไปโดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่ง ความรู้ในเรื่องสากล เป็นต้น

พจนานุกรมภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่ารู้ ว่า หมายถึง แจ้ง เข้าใจ ทราบ ส่วนคำว่าความเข้าใจนั้น หมายถึง รู้เรื่อง รู้ความหมาย

Dictionary of Education (Gordon: 1993) ให้ความหมายว่าความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้

การวัดความรู้

Bloom et al. (1984: 52-77) กล่าวถึงการวัดความรู้ว่าเป็นความสามารถจำและท่อง หรือระลึก ข้อความที่ถูกต้องออกมาเพื่อตอบคำถามได้หรือไม่ ถึงแม้ว่า ในบางครั้งคำถามอาจต้องการมากกว่า การท่องจำก็ตาม รูปแบบของคำถามและระดับความถูกต้องแม่นยำที่ต้องการก็ไม่ควรจะแตกต่างจาก แบบของความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปในตอนแรก ซึ่งหมายความว่า การเลือกแบบคำถามต้องอยู่ในระดับ เดียวกันกับการจำแนกสิ่งที่เรียนรู้ในตอนแรกแทนที่จะอยู่ต่างระดับกัน

ไพศาล (2526: 96-104) กล่าวถึงการวัดความรู้ว่าเป็นการวัดความสามารถในการระลึก (Recall) เรื่องราว ข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่ บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำรา จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วย คำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยาม กฎ และความจริง หรือรายละเอียดของ เนื้อหาต่างๆ

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่างๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอน ของการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น และแนวโน้ม การจัดประเภท และ หลักเกณฑ์ต่างๆ

3. ถามความรู้รอบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวมและย้อนย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหา นั้นๆ

เสริมศักดิ์ และ เอนกกุล (2522: 124-130) กระบวนการทางวิธีการที่ใช้วัดความรู้กระทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป คือ การวัดโดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Tests) เป็นส่วนใหญ่เพราะเป็นแบบทดสอบที่วัดได้รอบด้าน กล่าวคือ สามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ตั้งแต่สติปัญญาขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า นอกจากนี้ผู้ตอบยังมีโอกาสเดาถูกได้น้อยด้วย

บุญธรรม (2537: 87) ได้แบ่งแบบสอบถามซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมากเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบด้วยการให้ ปฏิบัติลงมือทำจริงๆ เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด เป็นต้น
2. แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper-Pencil Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งใช้กระดาษและดินสอ หรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบต้องเขียนตอบทั้งหมด
3. แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน มักจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสอบสัมภาษณ์

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ในเรื่องต่างๆและโครงสร้างที่ได้จากการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ได้รับและสะสมไว้ เป็นความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลสะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมา รวมถึงเป็นข้อเท็จจริงที่บุคคลสามารถรับทราบได้และสามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้

แนวความคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง

ความสนใจทางการเมืองเป็นความโน้มเอียงพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมากใน

การศึกษาทางรัฐศาสตร์ บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองมักจะเป็นบุคคลที่มีความสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้ โดยการแสดงออกมาในรูปของการให้ความสนใจต่อสื่อทางการเมืองต่างๆ เช่น การติดตามข่าวสารการเมือง (ข่าวสารการเมือง หมายถึง ข่าวทางการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวข้าราชการ ข่าวต่างประเทศ ในหนังสือพิมพ์ วิทยุ และรายการวิเคราะห์ข่าว รายการสนทนาปัญหาเศรษฐกิจการเมืองจากโทรทัศน์) ข่าวสารอื่นๆ (ข่าวสารอื่นๆ หมายถึง ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง จากหนังสือพิมพ์ รายการเพลง-รายการบันเทิงจากวิทยุหรือจากโทรทัศน์) ตลอดจนการสนทนาในประเด็นทางการเมือง (วัลลภ, 2534: 57-58)

ผลงานการศึกษาด้านความสนใจทางการเมืองบางชิ้น ได้ศึกษาตีความของความสนใจทางการเมืองในลักษณะย่อยลงไปอีกเป็น 1) ความสนใจทางการเมือง (Political Interest) 2) ความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) และ 3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) การที่แต่ละบุคคลจะมีระดับความสนใจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนตัว ภูมิหลัง ประกอบกับกระบวนการกล่อมเกลารับรู้ทางการเมือง (สุชาติ, 2521: 11)

จากการศึกษาของ David Easton และ Jack Dennis พบว่า เพศชายจะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ นอกจากนี้ยังพบว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองดังกล่าว ถ้าหากครอบครัวใดบิดามารดามีความสนใจทางการเมือง ชอบพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองก็จะส่งผลให้เด็กมีความสนใจทางการเมืองมากขึ้นด้วย (Easton and Dennis, 1967: 25-38 อ้างถึงใน วัลลภ, 2534: 58-59)

ลักษณะของระบบการเมืองหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางสังคม ก็มีบทบาทสำคัญต่อความสนใจทางการเมืองของพลเมืองในชาติ ถ้าสังคมใดมีระบบการเมืองที่ผู้ปกครองเปิดโอกาสและส่งเสริมให้องค์กรทางการเมืองหรือสถาบันต่าง ๆ ให้การเรียนรู้ทางการเมืองอย่างอิสระ สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ประชาชนมีเสรีภาพในการพูดคุย ชุมชนทางการเมือง บุคคลในสังคมนั้นก็จะมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าสังคมที่มีผู้ปกครองต้องการผูกขาดอำนาจทางการเมือง ปิดกั้นควบคุมสื่อมวลชน ตลอดจนองค์กรทางการเมืองต่างๆ ในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน

กล่าวโดยสรุป ความสนใจทางการเมือง หมายถึง การให้ความสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง การเปิดรับข่าวสารการเมือง ข่าวราชการ ข่าวอื่นๆ การสนทนาพูดคุยในประเด็นทางเศรษฐกิจและการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การฟังอภิปราย หรือชนิเทศการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การสมัครรับเลือกตั้ง การช่วยเหลือเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารเป็นพฤติกรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลในระดับต่างๆ ในสังคม นับตั้งแต่บุคคลคนเดียว ครอบครัว กลุ่มย่อย องค์กร สถาบันและประเทศ กระบวนการสื่อสารจึงมีความสลับซับซ้อนและเกี่ยวโยงถึงกิจกรรมทุกประเภทในสังคม การสื่อสารนับว่าเป็นศาสตร์ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างและหน้าที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสังคมได้เป็นอย่างดี การสื่อสารกับระบบการเมืองเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองนั้นมีอิทธิพลต่อรัฐบาล เพราะมิใช่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการประสานประชาคมเท่านั้น แต่การสื่อสารจะถูกใช้เพื่อการสื่อความหมายที่ทำให้เข้าใจกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆ

สุรพงษ์ (2534: 45) กล่าวว่าไว้ว่าการสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของมนุษย์ เป็นกระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อ ทำให้มนุษย์สามารถควบคุมสภาวะแวดล้อมได้ ช่วยสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการตอบรับอยู่ในตัวมันเองและเป็นกระบวนการสำคัญในการบ่งชี้ถึงความเป็นสิ่งมีชีวิตนอกเหนือจากปัจจัยในทางชีววิทยา และยังเป็นสิ่งมีชีวิตชั้นสูงก็ย่อมมีระดับการสื่อสารที่ซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์เป็นสิ่งที่มีการสื่อสารสมบูรณ์ที่สุดเมื่อเทียบกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ แม้กระนั้นมนุษย์ต่างสังคมกันก็มีระดับของการสื่อสารที่แตกต่างกันตามวิวัฒนาการและเทคโนโลยีของแต่ละสังคม กระบวนการสื่อสารจึงถือเป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อเท็จจริงที่ตรงไปตรงมาที่สุด โดยประกอบด้วยผู้ส่งสารที่ส่งสารออกไปเพื่อการสื่อสารประสพการณ์และความหมาย ช่องทางในการสื่อสารหรือตัวสื่อที่นำสารนั้นไปยังตัวผู้รับสาร ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารนั้น โดยปกติความคาดหวังในผลกระทบของการสื่อสารย่อมต้องการให้เกิดความสอดคล้องหรือการยอมรับระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

พฤษทิสสาร (2535: 181) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนะและความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ในทางการเมือง นับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมือง จากความหมายดังกล่าวการสื่อสารทางการเมืองควรมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาดังนี้คือ

1. เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น
2. เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง
3. เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมือง

กระบวนการพื้นฐานของการสื่อสารตามความเห็นของ สุรพงษ์ (2534: 45) มีดังนี้ คือ

ผู้ส่งสาร → สาร → ช่องทาง → ผู้รับสาร

- ผู้ส่งสารหรือแหล่งสาร คือ บุคคลหรือสถาบันที่เป็นแหล่งกำเนิดสาร
- สารหรือข้อมูลข่าวสาร
- ช่องสาร คือ วิธี (Means) ที่สารไหลจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร

ซึ่งช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ได้ 2 ประเภท (เสถียร, 2540: 152-153)

1. ช่องทางที่เป็นสื่อมวลชน คือ ช่องทางที่สามารถทำให้แหล่งสารที่ประกอบด้วยบุคคลคนหนึ่งหรือบุคคลไม่กี่คนสามารถส่งสารไปยังผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากๆ ได้ ช่องสารที่เป็นสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ แผ่นป้าย สดิกเกอร์ เป็นต้น ช่องสารที่เป็นสื่อมวลชนนี้สามารถปฏิบัติการกิจต่างๆ ดังนี้ได้ดี

- 1.1 สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากๆ ได้ในเวลาอันรวดเร็ว
- 1.2 สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจข่าวสารได้ดี
- 1.3 สามารถนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนาได้

2. ช่องทางที่เป็นสื่อระหว่างบุคคล คือ ช่องสารที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ช่องสารปฏิบัติการกิจดังนี้ได้ดี

2.1 สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจสารสามารถไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นเดียวกัน

2.2 สามารถจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

โดยสรุปแล้ว การสื่อสารทางการเมือง คือ การใช้ยุทธศาสตร์ กระบวนการในการส่งสารทางการเมืองจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งเพื่อให้ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ชี้นำสังคมและตรวจสอบการทำงานในเรื่องการเมืองการปกครอง อย่างไรก็ตามกระบวนการสื่อสารดังกล่าวอาจมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นได้เนื่องจากความก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน พื้นฐานของกระบวนการสื่อสารดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมของบุคคลหรือสถาบันในการมีอันตรกิริยา จึงอาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบในการสื่อสารมีพื้นฐานแห่งความพร้อมของบุคคลที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการคือ

1. ศักยภาพ เป็นความพร้อมต่อการสื่อสารกล่าวคือพร้อมในความรู้ ประสบการณ์ ความหมาย สัญลักษณ์ การคาดการณ์ รวมตลอดจนพลังที่ใช้ไปเพื่อทำให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จ เป็นไปตามเจตน์จำนงของผู้ส่งสาร

2. อันตรกิริยา เป็นการแลกเปลี่ยนสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการยอมรับสารที่แลกเปลี่ยนกันนั้น

3. การยอมรับ เป็นความเข้าใจในข้อสรุปหรือข้อถกเถียงระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารอันนำไปสู่ข้อยุติของกระบวนการสื่อสารซึ่งสามารถลดความสับสนของอันตรกิริยาได้ สามารถเขียนตารางความสัมพันธ์ของการสื่อสารได้ดังนี้

การสื่อสารในสังคม

ภาพที่ 1 แบบจำลองการสื่อสาร

ที่มา: มานิตย์(2534: 61-62)

หากพิจารณาจากแบบจำลองข้างต้น มานิตย์ (2534: 61-62) ได้สรุปว่า ในระบบการเมืองหนึ่งๆ นั้นจะมีโครงสร้างและสถาบันต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในฐานะเป็นช่องทางในการสื่อสาร (Channel) อยู่หลายประเภท โดยอาจพิจารณาได้ดังนี้

1. องค์กร (Organization) ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ สหภาพแรงงาน และโรงเรียน เป็นต้น โครงสร้างในการรวมตัวค่อนข้างจะเป็นทางการ องค์กรอาจไม่ได้อยู่ในโครงสร้างของระบบการเมืองก็ได้ เช่น โรงเรียน แต่สามารถทำหน้าที่ในฐานะช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่สำคัญได้ (ได้แก่ การเรียนรู้ทางการเมือง) องค์กรแม้จะมีโครงสร้างคล้ายกันแต่อาจมีศักยภาพในการสื่อสารต่างกัน ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้และรูปแบบของระบบการเมือง

2. กลุ่ม (Group) กลุ่มจะต่างจากองค์กรในฐานะที่มีความมั่นคง ความเป็นสถาบันและความร่วมมือน้อยกว่าแต่ก็มีบทบาทสำคัญในการสื่อสาร ดังที่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารไม่ได้ผ่านจากสื่อมวลชนไปยังประชาชนโดยตรง แต่จะผ่านจากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้นำความคิดเห็นไปยังอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะเผชิญหน้ากัน พฤติกรรมดังกล่าวมานี้ปรากฏในกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน เป็นต้น ลักษณะการสื่อสารแบบนี้เรียกว่าการสื่อสารสองขั้นตอน (Two-step Flow of Communication) การที่ต้องมีกลุ่มก็เพราะช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการ (องค์กร) นั้นไม่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารได้อย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มช่วยแต่กลุ่มก็ไม่ใช่สิ่งจำเป็นเสมอไปสำหรับระบบการเมืองเพราะกลุ่มจะทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมืองน้อยมาก และไม่มีความต่อเนื่อง ผู้นำในระบบการเมืองแบบเปิด และมีความคิดแบบพหุนิยม (Pluralism) สูงจะให้ความสำคัญกับกลุ่มมากเพื่ออาศัยเป็นช่องทางในการสื่อสารทางการเมือง

3. สื่อมวลชน (Mass Media) สื่อมวลชนจะทำหน้าที่รายงานข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่างๆ ให้คนในระบบการเมืองได้รับรู้ ในทางปฏิบัติแล้วคนที่พึ่งสื่อมวลชนเฉพาะข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น เช่น การรณรงค์เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ช่องทางการสื่อสารอื่นๆ ก็มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเพียงตัวเชื่อมระหว่างบุคคล กลุ่มและรัฐบาล เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารต่างๆ เช่น การแถลงนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล อย่างไรก็ตามปัจจุบันสื่อมวลชนได้ถูกนำมาใช้ในวิถีทางการเมืองมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ จะเป็นตัวชี้ให้ผู้ปกครองหรือรัฐบาลได้รู้ว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยดูจากการพาดหัวข่าวซึ่งเท่ากับเป็นการสะท้อนให้เห็นมิติมหาชน นอกจากนั้นยังกระตุ้นให้ประชาชนรู้ว่าเขาควรจะให้ความสนใจประชาชนในเรื่องใดซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน การให้ข่าวต่อสื่อมวลชนของนักการเมืองอาจเป็นการทดสอบปฏิกิริยาของมิติมหาชนก่อนที่จะมีการเสนอนโยบายอย่างเป็นทางการ จึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนในฐานะช่องทางการสื่อสารทางการเมืองได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อวิถีชีวิตทางการเมืองของส่วนรวม แต่การจะให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อมวลชนจำเป็นต้องประสานความร่วมมือหรือเชื่อมโยงกับช่องทางอื่นๆ ด้วย

4. ช่องทางพิเศษ (Special Channel) ได้แก่ การแสดงออกต่างๆ ของประชาชน เช่น การเดินขบวนประท้วงซึ่งถือว่าเป็นช่องทางพิเศษในการสื่อสารเพื่อเรียกร้องและรวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนเข้าด้วยกันให้ผู้ปกครองหรือรัฐบาลได้รับความต้องการ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์พิเศษเพียงครั้งคราวไม่คงทนถาวร แต่ก็อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของระบบการเมือง และวิถีทางการเมืองของประชาชน

แหล่งสื่อที่สำคัญในการสื่อสาร สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล เรียกว่า การสื่อสารด้วยปากเปล่า หรือการสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน เน้นที่ตัวบุคคลหรือกลุ่มเป็นหลักในการสื่อสาร เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร และช่องทางพิเศษ

2. การสื่อสารมวลชน เน้นที่ใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อหรือเรียกว่าระบบที่ใช้สื่อ ประกอบด้วยสมาชิกและเทคนิควิธี ซึ่งมีกลุ่มผู้มีความชำนาญเฉพาะด้านได้ใช้สื่อ หรือเครื่องมือทางเทคนิค เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เพื่อเผยแพร่เรื่องราวไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ซึ่งมีผู้คนกลุ่มเดียวและอยู่กระจัดกระจาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความสนใจข่าวสารทางการเมืองในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การที่นิสิตปริญญาโทติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองในลักษณะต่างๆ โดยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ สื่อบุคคล (เช่น การรับฟังข่าวสารทางการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ เป็นต้น) วิทยุ หรือซีดีรอม อินเทอร์เน็ต (Internet) ข่าวสารการเมืองที่หน่วยงานราชการพิมพ์ออกเผยแพร่ วิทยุโทรทัศน์ การเข้าฟังการอภิปรายทางการเมือง การเข้าร่วมการสัมมนาทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น

แนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพ

บรริเจด (2543: 48-52) ได้กล่าวถึง การแบ่งประเภทของสิทธิ และเสรีภาพว่าในการพิจารณาถึงการแบ่งประเภทของสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งอาจแบ่งแยกออกได้หลายลักษณะ ในที่นี้จะพิจารณาถึงการแบ่งแยกสิทธิและเสรีภาพ ดังนี้ การแบ่งสิทธิและเสรีภาพตามแนวคลาสสิกของเยอรมัน การแบ่งสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาจากผู้ทรงสิทธิ และการแบ่งสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาจากเงื่อนไขการจำกัดสิทธิ

1. การแบ่งสิทธิและเสรีภาพตามแนวคลาสสิกของเยอรมัน

George Jellinek เป็นผู้เสนอแนวคิดดังกล่าว โดยแยกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 Status Negativus หมายถึง สภาพการณ์ที่การใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลจะต้องปราศจากการเข้ามาแทรกแซงใดๆ จากรัฐ การใช้สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้เป็นเรื่องที่ปัจเจกบุคคลสามารถดำเนินการไปได้เองโดยรัฐไม่จำเป็นต้องมาดำเนินการใดๆ สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้เป็นสิทธิและเสรีภาพที่ปฏิเสธอำนาจรัฐ ซึ่งสิทธิและเสรีภาพในกลุ่มนี้ปรากฏออกมาในรูปของสิทธิในการป้องกันตัว

1.2 Status Positivus หมายถึง สภาพการณ์ที่การใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลมีอาจบรรลุความมุ่งหมายได้หากปราศจากการเข้ามาดำเนินการอย่างหนึ่งจากฝ่ายรัฐ สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ปรากฏออกมาอยู่ในรูปของสิทธิประเภท “สิทธิเรียกร้อง”

1.3 Status Activus หมายถึง สภาพการณ์ที่ปัจเจกบุคคลใช้สิทธิของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเจตจำนงทางการเมือง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกับองค์กรของรัฐ สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ได้มีการบัญญัติรับรองออกมาในรูปของ “สิทธิของพลเมือง”

2. การแบ่งประเภทของสิทธิโดยพิจารณาจากผู้ทรงสิทธิ

การแยกสิทธิและเสรีภาพประเภทนี้พิจารณาจากผู้ซึ่งได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หรือบุคคลซึ่งรัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครอง ซึ่งอาจแบ่งสิทธิและเสรีภาพได้ดังนี้

2.1 สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกๆ คน (Menschenrechte หรือ Jedermannrechte) สิทธิประเภทนี้ ได้แก่ สิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ ทุกๆ คน โดยมีได้แบ่งแยกว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนของชาติใด เชื้อชาติใด หรือศาสนาใด

2.2 สิทธิพลเมือง (Buergerrechte) สิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐเท่านั้น

3. การแบ่งสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาจากเงื่อนไขการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

3.1 สิทธิและเสรีภาพกับเงื่อนไขของกฎหมายทั่วไป (Grundrechte mit einfachem Gesetzsvorbehalt) ในกรณีนี้รัฐธรรมนูญเพียงแต่เรียกร้องว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพนั้นอาจจะกระทำได้โดยบทบัญญัติทางกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพกับเงื่อนไขของกฎหมายทั่วไปนี้ไม่ได้เรียกร้องเงื่อนไขพิเศษในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพประการอื่น เช่น เสรีภาพในเคหสถาน

3.2 สิทธิและเสรีภาพกับเงื่อนไขของกฎหมายพิเศษ (Grundrechte mit qualifiziertem Gesetzsvorbehalt) ในกรณีนี้รัฐธรรมนูญเรียกร้องว่าการแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพโดยกฎหมายนั้นจะต้องผูกพันอยู่กับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือต้องผูกพันอยู่กับวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งหรือต้องดำเนินการโดยวิธีที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น เช่น เสรีภาพในการเดินทาง

3.3 สิทธิและเสรีภาพที่ปราศจากเงื่อนไขของกฎหมาย (Grundrechte ohne Gesetzesvorbehalt) เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพนั้นไม่อยู่ภายใต้การจำกัดสิทธิโดยกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้น เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงประเภทของสิทธิและเสรีภาพ ดังนี้

วรพจน์ (2528: 29-38) ได้กล่าวถึงประเภทของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญว่า สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยต่างๆ บัญญัติรับรองให้แก่ราษฎรโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายนี้ อาจจำแนกออกเป็นประเภทๆ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ต่างๆ กัน เช่น จำแนกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาแห่งสิทธิและเสรีภาพ จำแนกตามการกำเนิดแห่งสิทธิและเสรีภาพ และจำแนกตามอาการที่ใช้ เป็นต้น

1. สิทธิและเสรีภาพจำแนกตามเนื้อหา

เมื่ออาศัยวัตถุประสงค์แห่งสิทธิและเสรีภาพเป็นหลักเกณฑ์เราอาจจำแนกสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญออกได้เป็น 6 ประเภท คือ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิและเสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่งความคิด สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง และสิทธิในอันที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

2. สิทธิและเสรีภาพจำแนกตามการกำเนิด

เมื่อพิจารณาจากการกำเนิดของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยได้บัญญัติรับรองให้แก่ราษฎรอย่างชัดแจ้งหรือโดยปริยายแล้ว เราอาจจำแนกสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สิทธิมนุษยชน (Human Rights) และสิทธิของพลเมือง (Citizen's Rights)

สิทธิมนุษยชน ได้แก่ บรรดาสิทธิและเสรีภาพที่ถือกันมาติดตัวทุกคนมาแต่กำเนิด และไม่อาจถูกพรากไปจากราษฎรได้โดยไม่เป็นการทำลายความเป็นมนุษย์ของราษฎร สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน สิทธิในครอบครัว สิทธิในเกียรติยศชื่อเสียง และความเป็นอยู่

ส่วนตัว ฯลฯ เสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่งความคิด เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิกายศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน เสรีภาพในการศึกษาอบรม เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ฯลฯ สิทธิและเสรีภาพในการทำสัญญาก่อตั้งนิติสัมพันธ์ระหว่างกัน ฯลฯ เหล่านี้ เป็นตัวอย่างสิทธิมนุษยชน

ตามความคิดที่ว่ามนุษย์แต่ละคน เพราะเหตุที่เขาเกิดมาเป็นมนุษย์ มีสิทธิและเสรีภาพบางประการที่อาจยกขึ้นกับผู้อื่นและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ได้ นี้ มีมาตั้งแต่ในปลายยุคกรีกแต่ได้รับการพัฒนาและมีอิทธิพลแพร่หลายมากขึ้นในศตวรรษที่ 18 John Locke (1632-1704) นักปราชญ์คนสำคัญในสำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law School) คิดว่า สังคมการเมืองหรือรัฐนั้นมีใช้สังคมที่เกิดขึ้นและวิวัฒนาการผันแปร ไปโดยตัวเองตามธรรมชาติ (Spontaneous Society) เหมือนกับครอบครัว หากแต่เป็นสังคมที่เกิดขึ้นจากเจตจำนงอันร่วมกันของมนุษย์ (Artificial Society) กล่าวคือ มนุษย์ร่วมกันทำสัญญาที่เรียกว่า “สัญญาประชาคม” (Social Contract) จัดตั้งขึ้น ก่อนที่มนุษย์จะร่วมกันทำสัญญาเช่นว่านี้ มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะธรรมชาติ (State of Nature) ซึ่งหมายถึงสภาวะที่ปราศจากการจัดองค์การทางการเมือง ปราศจากผู้ปกครองหรือรัฐบาลในสภาวะธรรมชาติ มนุษย์แต่ละคนมีเสรีภาพที่จะกำหนดวิถีชีวิตของตนและใช้สอยทรัพย์สินของตนตามแต่ตนจะเห็นสมควร ทั้งนี้ภายในกรอบของกฎหมายธรรมชาติหรืออีกนัยหนึ่งเหตุผล (Reason) ซึ่งสอนมนุษย์ว่าทุกคนเกิดมามีอิสระและเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ละคนไม่ควรทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สินของผู้อื่นตราบเท่าที่มนุษย์ยังคงดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะธรรมชาติ แต่ละคนย่อมมีอำนาจที่จะบังคับให้การเป็นไปตามธรรมชาติและลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายด้วยตนเอง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความไม่เหมาะสม ความไม่สะดวก และอันตรายบางประการ ประการแรกชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของแต่ละคนอยู่ในความไม่มั่นคงปลอดภัย อาจถูกผู้อื่นล่วงละเมิดได้ทุกเมื่อ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันก็เฉพาะแต่ในสิทธิที่ตนมีอยู่เท่านั้น แต่ไม่ได้มีความสามารถด้านต่างๆ ซึ่งรวมทั้งความสามารถในอันที่จะเข้าใจกฎหมายธรรมชาติเท่าเทียมกัน ประการที่สอง การที่แต่ละคนลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นเหตุให้ตนได้รับความเสียหายด้วยตนเอง นั้นเท่ากับว่าแต่ละคนมีผู้พิพากษาคดี ที่ตนเองมีส่วนได้เสีย ดังนั้นอาจจะตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการแก้แค้นรุนแรงเกินสมควรแก่เหตุได้ ประการสุดท้าย แต่ละคนไม่มีกำลังทางกายภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำตัดสินชี้ขาดของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสับสนและความไม่มีระเบียบนี้เองเป็นมูลเหตุจูงใจให้มนุษย์หันหน้าเข้ามาตกลงทำสัญญาประชาคมจัดตั้ง

สมาคม การเมืองและรัฐบาลขึ้น และต่างก็ยอมสละอำนาจของตนในอันที่จะบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติให้แก่รัฐบาล

จะเห็นได้จากคำสอนของ John Locke ดังที่ได้สรุปความมาข้างต้นว่ามนุษย์หันหน้าเข้ามาทำสัญญาประชาคมจัดตั้งสังคมการเมืองและรัฐบาลขึ้นก็ด้วยความมุ่งหมายเพื่อให้การคุ้มครองชีวิต ร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สินของตนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในสภาวะธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์ตกลงกันสละให้แก่สังคมการเมืองและรัฐบาล ได้แก่ อำนาจในอันที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติเท่านั้น ส่วนสิทธิในร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สินนั้น มนุษย์ยังคงสงวนไว้แก่ตน หาได้ยอมสละไปด้วยไม่ โดยนัยนี้รัฐและรัฐบาลจึงมีอำนาจอย่างจำกัด ในกรณีที่รัฐบาลกล่าวกรายสิทธิต่างๆ เหล่านี้ของราษฎรตามอำเภอใจเท่ากับว่ารัฐบาลกระทำการเกินขอบอำนาจของตน ราษฎรจึงไม่ต้องเคารพและเชื่อฟังรัฐบาลอีกต่อไป

คำสอนของสำนักกฎหมายธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสอนของ John Locke เป็นแรงบันดาลใจอย่างสำคัญต่อการจัดทำเอกสารที่สำคัญทางรัฐธรรมนูญในเวลาต่อมา มา ดังจะเห็นได้ว่า Bill of Rights ค.ศ.1776 ของรัฐ Virginia ประกาศไว้ตั้งแต่ข้อแรกว่า “โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์ทุกคนมีอิสรภาพและเสรีภาพเท่าเทียมกัน” และมีสิทธิบางประการติดตัวมาแต่กำเนิด แม้เมื่อได้ตกลงดำรงชีวิตอยู่ร่วมในสังคม โดยสัญญาประชาคมใดๆ แล้วก็ตาม มนุษย์ก็ไม่อาจพรากสิทธิเหล่านี้ไปจากอนุชนรุ่นหลังได้ สิทธิเหล่านี้ได้แก่สิทธิในชีวิต ในเสรีภาพ ในการแสวงหาและการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และในการแสวงหาความสุขให้แก่ตน คำประกาศอิสรภาพแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1776 “ถือว่าความจริงดังต่อไปนี้มีความชัดเจนในตัวเอง มนุษย์ทุกคนถูกสร้างขึ้นมาให้เท่าเทียมกัน พระผู้เป็นเจ้าทรงประทานสิทธิอันมีอรรถสละละทิ้งได้บางประการให้แก่มนุษย์” สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุขให้แก่ตน ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน และสิทธิพลเมืองของฝรั่งเศส ค.ศ.1789 ยืนยันว่า “มนุษย์เกิดมามีเสรีภาพและมีสิทธิต่างๆ เท่าเทียมกัน” แท้ที่จริงแล้ว ความมุ่งหมายของสังคมการเมืองทั้งปวงได้แก่การปกป้องรักษาไว้ซึ่งสิทธิตามธรรมชาติอันมีอาจทำลายได้ของมนุษย์ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิเสรีภาพ ทรัพย์สิน ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและร่างกายและการต่อต้านการกดขี่ข่มเหง คำว่า “เสรีภาพ” ในที่นี้หมายถึงเสรีภาพโดยทั่วๆ ไป กล่าวคือ เป็น “สิทธิที่จะกระทำการใดๆ ก็ได้ทั้งสิ้นเว้นไว้แต่การอันเป็นการรบกวนเสรีภาพของผู้อื่น ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 เองก็ได้ยืนยันไว้ในทำนองเดียวกันว่า “ศักดิ์ศรีและสิทธิที่มวลมนุษย์มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันและที่มนุษย์ไม่อาจสละละทิ้งไปเสียได้เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลก”

กล่าวโดยสรุป สิทธิมนุษยชนเป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์และด้วยเหตุผลอย่างเดียวกันว่าเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐเกิดขึ้น ไม่มีมนุษย์ผู้ใดสามารถละสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้โดยชอบ และไม่มี “ผู้ปกครองว่าการแผ่นดิน” (Sovereign) คนใดหรือคณะใดมีอำนาจทำลายสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้เช่นกัน รัฐมิได้มีคุณค่าในตนเอง แต่จะมีคุณค่าขึ้นมาก็ต่อเมื่อได้ปกป้องรักษาและส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้เท่านั้น

สิทธิของพลเมืองดี คือ สิทธิในอันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐ หรืออีกนัยหนึ่งบรรดาสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง อันได้แก่ เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ สิทธิในการสมัครเข้ารับราชการ ฯลฯ

โดยเหตุผลของเรื่องแล้ว สิทธิของพลเมืองจะมีได้ก็เฉพาะแต่ภายหลังเวลาที่รัฐเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น ก่อนหน้านั้นความคิดเรื่องสิทธิพลเมืองย่อมไม่อาจก่อตัวขึ้นมาได้ กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ถือกันว่าสิทธิของพลเมืองนี้ก็เป็นสิทธิและเสรีภาพที่สืบเนื่องมาจากสิทธิมนุษยชนนั่นเอง ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า การที่ราษฎรเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เป็นวิธีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนที่มีน้ำใจได้วิธีหนึ่งในหลายๆ วิธี นั่นเอง รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมของราษฎร และอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของราษฎรอยู่ตลอดเวลา ย่อมไม่อาจกดขี่ข่มเหงราษฎรได้ง่ายๆ เหมือนกับรัฐบาลที่สถาปนาตนเองโดยพลการ

3. สิทธิและเสรีภาพจำแนกตามอาการที่ใช้

อาจจำแนกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรม (Liberty of Conscience) และสิทธิเสรีภาพในการกระทำ (Liberty of Action)

สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมหรือสิทธิเสรีภาพทางความคิดนี้ไม่ได้หมายความว่าถึงแต่เสรีภาพในการถือศาสนา นิกายศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงเสรีภาพในอันที่จะไม่นับถือศาสนา นิกายศาสนา หรือลัทธินิยมทางศาสนาใดๆ เลย และเสรีภาพในอันที่จะเชื่อ

หรือไม่เชื่อลัทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ และคำสอนทางศีลธรรมแนวใดแนวหนึ่งด้วย เสรีภาพในการศึกษาอบรม สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมเป็นสิทธิและเสรีภาพที่สัมบูรณ์ (absolute) ราษฎรควรมีอิสระที่จะคิดและจินตนาการได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ความพยายามอย่างใดๆ ที่จะบังคับให้ราษฎรคิดหรือเชื่อทางใดทางหนึ่งก็ดี ห้ามให้ราษฎรคิดหรือเชื่อทางใดทางหนึ่งก็ดี นอกจากจะไม่มีทางประสบความสำเร็จได้แล้ว ยังเปิดช่องทางให้มีการขัดแย้งความผิดให้ราษฎรกันได้ง่ายๆ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยียังไม่เจริญก้าวหน้าพอที่จะผลิตเครื่องมือสำหรับอ่านความรู้สึกนึกคิดของคนได้ ยิ่งกว่านั้น ยังมีการทำลายความเป็นมนุษย์ของราษฎรด้วย เมื่อใดที่มนุษย์หยุดคิด มนุษย์ก็จะมีสภาพไม่ต่างไปกับวัตถุและสัตว์เครื่องจักรเพราะมนุษย์ต่างกับวัตถุและสัตว์เครื่องจักรที่ตรงที่คิดเป็น

สิทธิเสรีภาพในการกระทำ คือ สิทธิและเสรีภาพในอันที่จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามที่ได้คิดและตกลงใจไว้ ดังนั้นจึงได้แก่บรรดาสิทธิและเสรีภาพทั้งหลายอื่นนอกจากสิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมนั่นเอง การใช้สิทธิและเสรีภาพเหล่านี้เกิดขึ้นในโลกภายนอกอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของผู้อื่นหรือสังคมได้ไม่มากนักน้อย ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดระเบียบต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ของราษฎรแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้แต่ละคนใช้สิทธิและเสรีภาพของตนกระทำการใดๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นหรือต่อประโยชน์ส่วนรวม

แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน

ความหมายของสิทธิมนุษยชน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนไว้ดังนี้

วานิช (2521: 11) ในกฎบัตรของ Helsinki Accords กล่าวว่าจะเคารพในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน นั่นคืออิสรภาพ ซึ่งรวมไปถึงอิสรภาพในความคิด สติปัญญา ความเชื่อ เพศ ศาสนา และภาษา

วรพจน์ (2528: 12, 18) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชน (human right) คือ สิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงจะมี ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และกล่าวว่า เป็นการเรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงมี ในฐานะที่เกิดเป็นมนุษย์รวมๆ กันไปว่าสิทธิมนุษยชน

เกลิมเกียรติ (2530: 1-3) ให้นิยามของสิทธิมนุษยชนว่า เป็นพื้นฐานอันชอบธรรมขั้นสูงสุดของมนุษย์ทั้งหลาย (สากล) กล่าวคือ เป็นสิทธิในความเป็นมนุษย์ด้วยฐานะที่เป็นสิทธิในความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนจึงไม่ใช่สิทธิตามกฎหมายโดยเฉพาะ หากแต่เป็นสิทธิอีกประเภทหนึ่ง ที่คงอยู่ในอุดมคติและความสำนึกของมนุษย์เสมอ และอาจขัดแย้งกับสิทธิตามกฎหมายก็ได้

เสนห์ (2540: 425) กล่าวว่า เรื่องสิทธิมนุษยชนเกี่ยวข้องอยู่โดยตรงกับปัญหาของการเลือกวิถีทางเปลี่ยนแปลงและการดำรงชีวิตร่วมกัน สิทธิและหน้าที่เป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ทางสังคม และเป็นสิ่งที่ผูกพันกับโครงสร้าง ค่านิยม ของสังคมหนึ่งๆ ในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงและการเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิสำหรับคนในวงกว้างออกไป ย่อมหมายถึงการปรับเปลี่ยนในระดับโครงสร้างของสังคมนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นไปในวิถีของสันติหรือความรุนแรงก็ตาม เพราะฉะนั้น เรื่องราวและปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจึงเต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนเกินไปจากที่จะเพียงแต่เรียนรู้และยึดถือตัวแบบหรือหลัก อุดมการณ์ในเชิงนามธรรมเท่านั้น หากยังจำเป็นจะต้องขยายขอบข่ายการเรียนรู้เฉพาะกรณีของแต่ละสังคมๆ ไป

Levin (1989: 1) ได้ให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนไว้ว่า สิทธิมนุษยชนมีความหมายพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. สิทธิทางศีลธรรม ได้มาจากความเป็นมนุษย์ และมีจุดมุ่งหมายที่เกียรติของความเป็นมนุษย์
2. สิทธิตามกฎหมาย ได้มาจากกระบวนการทางกฎหมายทั้งกฎหมายภายในประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ

The Administration of Justice and Human Rights for the East European Countries (1989: 8) ในคำแถลงการของ Bhundare กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนเป็นของทุกคนไม่ว่าผู้นั้นจะยากจนหรือร่ำรวย ทุกคนสมควรจะได้รับประโยชน์จากสิทธิเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม สิทธิทางวัฒนธรรม และสมควรได้รับสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง รวมทั้งสิทธิทางการศึกษา

ที่มาของแนวความคิดสิทธิมนุษยชน

พรพิศ (2539: 10-13) ได้กล่าวถึงที่มาของแนวความคิดสิทธิมนุษยชนตามแนวของโลกตะวันตก ซึ่งได้แบ่งที่มาจากสองแนวทางคือ มาจากคำสอนทางศาสนาคริสต์และมาจากแนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติ สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. ที่มาจากคำสอนและแนวความคิดในศาสนาคริสต์

ตามหลักคำสอนและแนวความคิดในศาสนาคริสต์สอนว่ามนุษย์ทุกคนเสมอเหมือนกันในสายตาพระเจ้า มนุษย์ทั้งหลายเป็นบุตรของพระเจ้า มนุษย์จึงมีความเสมอภาคมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และมีสิทธิเสรีภาพเสมอภาคเท่าเทียมกัน การกระทำใดๆ ก็ตามที่ลิดรอนหรือทำลายสิ่งเหล่านี้การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ผิด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสมัยช่วงที่เกิดศาสนาคริสต์และเริ่มเผยแพร่ในสังคมชาวกรีกและโรมัน สถานะของบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกันมีการแบ่งแยกในระหว่างมนุษย์ด้วยกัน โดยพวกยิว กรีก และมีการแบ่งแยกมนุษย์ออกเป็นเสรีชนและทาส ในคัมภีร์ไบเบิลกล่าวว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตสิ่งเดียวเท่านั้นที่มีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพและมีความรับผิดชอบ ความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์มาจากการที่พระเจ้าได้ทรงสร้างมนุษย์ตามแบบ “ฉายาพระองค์” ความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ทำให้มนุษย์ไม่อาจยอมรับอำนาจของรัฐที่ไม่ปราศจากเงื่อนไข ซึ่งแนวความคิดนี้ต่อมาได้ขยายจนกลายเป็นแนวคิดในการจำกัดอำนาจรัฐอีกด้วย การที่แนวคำสอนของศาสนาคริสต์มีอิทธิพลต่อแนวความคิดสิทธิมนุษยชนก็เนื่องมาจากในยุคสมัยนั้นมีการกดขี่ชนชั้นได้ปกครองของชนชั้นผู้ปกครอง จึงทำให้มีการนำแนวความคิดนี้ไปเชื่อมต่อกับแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติได้อย่างรวดเร็ว

2. ที่มาจากความคิดในกฎหมายธรรมชาติ

แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติดูเหมือนจะมีการอ้างอิงมาตั้งแต่ยุคกรีกเรื่องในต้นยุคกลาง ซึ่งเป็นยุคที่ศาสนจักร โรมันคาทอลิกและศาสนาคริสต์มีอิทธิพลสูงสุดในสังคม แนวความคิดกฎหมายธรรมชาติส่วนหนึ่งมาจากแนวความคิดของเพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) ที่ได้กล่าวถึงความยุติธรรมว่าความยุติธรรมในทางการเมือง (Political justice) แบ่งเป็น 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติโดยมีพลังของเหตุผล (Reason) ที่พัฒนาแล้วสืบต่อกันมา ชนิดที่สองเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติขึ้นของรัฐบาลปิตัยที่ผ่าน

มากระบวนการปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมาของมนุษย์ และรัฐได้เข้ามาประสานในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล

กฎหมายธรรมชาติ (Natural law) เป็นแนวความคิดที่นักปราชญ์กรีกโบราณที่เชื่อว่า นอกจากกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นยังมีกฎหมายตามธรรมชาติโดยที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น ก็คือกฎหมายของเทพเจ้า (Divine law) มีฐานะเหนือรัฐ ซึ่งหมายความว่ารัฐต้องเคารพกฎหมายธรรมชาติ กฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นจะมีสภาพบังคับก็ต่อเมื่อมีความสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ กฎหมายธรรมชาติจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญสามประการ กล่าวคือเป็นกฎหมายที่ใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลาใช้ได้ทุกแห่งและอยู่เหนือรัฐ กฎหมายที่รัฐบัญญัติจะขัดแย้งหรือแย้งกับกฎหมายธรรมชาติไม่ได้ แนวความคิดกฎหมายธรรมชาติได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากนักกฎหมายธรรมชาติ เช่น เซนต์ ออกัสติน (St. Augustin) ซึ่งได้เขียนหนังสือ “นครของพระเจ้า” เพื่อแสดงว่ารัฐและสังคมมีสองประเภทคือนครทางโลกกับนครของพระเจ้า อำนาจในการปกครองนครทางโลกมาจากพระเจ้า ผู้ปกครองมีหน้าที่ปกครองโดยการออกคำสั่ง ปกครองด้วยความดีและความยุติธรรมและอำนาจต้องได้รับการยอมรับจากคนในสังคม เซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) นักคิดที่ได้เปลี่ยนจากการให้ความสำคัญต่อพระเจ้าในศาสนาคริสต์มาให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและเหตุผล สอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นรากฐานของการจำกัดอำนาจของผู้ปกครอง และคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่อาจลบล้างได้ของมนุษย์

กฎหมายธรรมชาติตอนต้นยุคกลางถูกใช้โดยศาสนจักรในการสถาปนาอำนาจทางการเมืองเหนืออาณาจักร ปลายยุคกลางถูกนักปรัชญาที่ต่อต้านซึ่งก็สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ของสังคมโลกตะวันตกในขณะนั้นที่สภาพสังคมขุนนางไม่พอใจในอำนาจของฝ่ายศาสนจักร อำนาจของฝ่ายศาสนจักรจึงถูกต่อต้าน จนกลายมาเป็นรากฐานสำคัญในการจำกัดอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ ในศตวรรษที่ 17 และ 18 เพราะจุดที่สำคัญที่สุดในกฎหมายธรรมชาติคือ ความเชื่อที่ว่าเหนืออำนาจสูงสุดของมนุษย์ยังมีสิ่งอื่นอยู่อีกคือ “ธรรมชาติ” และ “เหตุผล” เมื่อสิ่งใดเป็นสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีใครเอาอำนาจมาลบล้างได้ การใช้อำนาจการเมืองการปกครองต้องขึ้นอยู่กับหลักเหตุผลตามธรรมชาติไม่ใช่อยู่บนอำเภอใจของทุกคน ในช่วงศตวรรษที่ 17 – 18 ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติได้ถูกตีความให้เป็นเรื่องของทางโลกโดยมุ่งเน้นไปที่เหตุผลของมนุษย์มากกว่ากฎของพระเจ้า ด้วยการสนับสนุนของปรัชญาเหตุผลนิยม (Rationalism) ทำให้กฎหมายธรรมชาติดกลายมาเป็นสิ่งปกป้องผลประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงสถานะทางศาสนาดังเช่นในสมัยยุคกลาง ในยุคนี้ได้มีการ

แบ่งแยกระหว่าง “สิทธิธรรมชาติ” (Natural rights) กับ “สิทธิทางกฎหมาย” (Positive rights) ซึ่งได้ปรากฏชัดในงานเขียนของ จอห์น ล็อก (John Locke) นักคิดชาวอังกฤษผู้ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดลัทธิปัจเจกชนนิยม (Individualism) และเสรีนิยม โดยถือว่าปัจเจกบุคคลเป็นเจ้าของสิทธิธรรมชาติสามประการ คือ สิทธิในชีวิต อิสระภาพและทรัพย์สิน ซึ่งผู้ปกครองทั้งหลายถูกผูกพันตามกฎหมายธรรมชาติว่า มีหน้าที่จะต้องให้การยอมรับนับถือ และเป็นผู้ที่สนับสนุนหลักกฎหมายธรรมชาติที่ส่งเสริมให้รัฐทั้งหลายนำไปใช้และปฏิบัติ โดยกล่าวไว้ว่า รัฐทั้งหลายโดยธรรมชาติย่อมมีกฎหมายธรรมชาติปกครองอยู่ ซึ่งผูกพันบุคคลทุกคนด้วยเหตุผลและผลอันได้แก่กฎหมายที่ทำให้มนุษย์มีความเท่าเทียมกันและมีอิสรภาพจึงมีส่วนสำคัญในการก่อเกิดการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองด้วยเหตุด้วยผลและความถูกต้องโดยธรรมตามหลักการของทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ หากผู้ปกครองฝ่าฝืนถือว่าเป็นการปกครองแบบทรราช มนุษย์มีสิทธิที่จะต่อต้านตามหลักการของกฎหมายธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีนักปรัชญาตะวันตกหลายคน เช่น Thomas Hobbes (1588–1675) Jean-Jacque Rousseau (1712-1778) Emmanuel Kant (1724-1804) ซึ่งได้สร้างทฤษฎีขึ้นมาเพื่อสนับสนุนความเชื่อในเรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและความเสมอภาคของมนุษย์ตามกฎหมายธรรมชาติด้วยเช่นกัน

แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

เชวง (2539: 35-40) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย สามารถแบ่งช่วงเวลาของการศึกษาแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1. ยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ซึ่งวัฒนธรรมและแนวคิด เรื่องสิทธิมนุษยชนทางตะวันตกได้เข้ามาสอดคล้องต่อเนื่องแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

สังคมไทยโบราณไม่ปรากฏการเรียกร้องสิทธิของประชาชนที่ขัดแย้งกับกษัตริย์ (ผู้ปกครอง) แต่ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าประชาชนคนไทยยินยอมโดยปราศจากการโต้แย้งกับผู้ปกครอง

พระราชอำนาจของกษัตริย์ตั้งแต่สุโขทัยเป็นไปในลักษณะพ่อปกครองลูก มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้การปกครองลักษณะง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ปรัชญาแนวคิดในการปกครองเป็นไปตามอิทธิพลคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของอินเดีย ที่เผยแพร่มาจากพม่าและมอญอีกทอดหนึ่ง ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าว พุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์ได้เผยแพร่ในสุโขทัยในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ทำให้หลักการปกครองพ่อกับลูกในสมัยสุโขทัย เป็นเรื่องของความเมตตาที่ผู้ปกครองให้กับผู้ใต้การปกครองเพราะปรารถนาให้ผู้ใต้การปกครองมีความร่มเย็นอยู่ดีมีสุข สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการคุ้มครองในสมัยสุโขทัยดังที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในหลักศิลาจารึกเท่าที่พอล้นคว้าได้คือ

1. สิทธิทางเศรษฐกิจ ซึ่งการค้าสามารถทำได้อย่างเสรี ไม่มีการผูกขาด ไม่มีการเสียภาษี
2. สิทธิในการร้องทุกข์และอำนวยความยุติธรรม โดยการที่กษัตริย์ ได้แขวนกระดิ่งไว้ที่ปากประตูเพื่อให้ราษฎรร้องทุกข์ เมื่อการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุติ ภายหลังผ่านกระบวนการปกติแล้ว
3. สิทธิในการรับมรดก เมื่อเจ้าของมรดกตายสิทธิในทรัพย์สืบทอดแก่ทายาท ซึ่งแตกต่างจากสมัยอยุธยา เมื่อผู้ตายมีบรรดาศักดิ์ตายลงถ้าผู้ตายไม่มีบำเหน็จบำนาญ ทรัพย์สืบทอดตกเป็นของหลวง

สมัยอยุธยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง (กษัตริย์) และประชาชนได้เปลี่ยนไปจากเดิม เนื่องจากการแพร่ขยายของลัทธิเทวราช การใช้พระราชอำนาจของกษัตริย์แทรกแซงต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนมากขึ้น รูปแบบการปกครองซับซ้อนมากขึ้น การกำหนดให้มีการสังกัดมูลนาย ซึ่งเป็นมูลเหตุในการเกิดระบบไพร่ ทำให้ระบบการควบคุมคนเป็นไปอย่างเข้มแข็ง การเรียกร้องของปัจเจกชนเป็นไปได้ยาก และอาจประกอบกับลักษณะเฉพาะของสังคมไทยที่ยึดถือคติเทวะกษัตริย์ที่เรียกว่าผู้ปกครองว่า “พระเจ้าอยู่หัว” ที่เห็นว่า

1. ผู้ปกครองอยู่ในฐานะที่สูงมาก
2. พระเจ้าแผ่นดินโดยนัยท่านเป็นเจ้าของแผ่นดิน ผู้ใต้ปกครองจึงไม่มีกรรมสิทธิ์หากแต่อยู่ได้เพราะท่านอนุญาต

3. ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพระผู้เป็นเจ้าที่ลิขิตชีวิต ท่านทรงอำนาจที่จะให้อยู่หรือไม่ให้อยู่ (ตาย)

4. สิทธิในสังคมยุคนี้จึงมีแนวคิดและต้นกำเนิดที่ต่างจากแนวคิดในเรื่องสิทธิทางตะวันตก โดยเฉพาะ สิทธิธรรมชาติ ซึ่งนักคิดอธิบายว่าเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

5. คนไทยมีลักษณะพิเศษ คือ อ่อนน้อมถ่อมตน เกรงใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สังคมของเราจึงไม่มีการกระทบกระทั่ง ผู้ปกครองมีกรอบความประพฤติของตนที่เรียกว่าทศพิธราชธรรม

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การปกครองของไทยเป็นรูปแบบเดียวกับอยุธยา การใช้พระราชอำนาจเป็นไปภายใต้หลักทศพิธราชธรรม สมัยรัชกาลที่ 5 ไทยเริ่มเปิดรับแนวคิดจากตะวันตก มาจาก สาเหตุปัญหาภายใน พระองค์ทรงเลือกที่จะเรียกอำนาจกลับคืนโดยกระบวนการทางนิติบัญญัติ พยายามยกเลิกทาส และระบบไพร่

การส่งข้าราชการและเชื้อพระวงศ์ไปศึกษาต่างประเทศเป็นเหตุหนึ่ง ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้คือ แนวความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนได้ถูกนำมาเผยแพร่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรมที่มีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้สอนกฎหมายปกครอง

นายปรีดี พนมยงค์ ได้นำแนวคิดด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งยังไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับใดรองรับไว้โดยตรง ดังที่ปรากฏในหมวดว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญที่ออกภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เข้ามาสอนเป็นส่วนหนึ่งของวิชากฎหมายปกครอง โดยถือว่าเป็นหลักปกครองทั่วไป โดยได้สอนถึงหลักเหล่านี้ว่า

“มนุษย์ซึ่งเกิดมาย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในอันที่จะดำรงชีวิตแลรวบรวมกันอยู่ได้เป็นหมู่คณะ สิทธิและหน้าที่เหล่านี้ย่อมมีขึ้นจากสภาพตามธรรมชาติแห่งการเป็นมนุษย์นั่นเอง” และซึ่งอาจจำแนกออกเป็น 3 ประการ

1. ความเป็นอิสระหรือเสรีภาพ
2. ความเสมอภาคหรือสมภาพ

3. ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันฉันท์พี่น้อง หรือภราดรภาพ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนได้ถูกตราขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.2475 (เป็นครั้งแรก) ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ของชาวสยาม และในอีก 16 ปีต่อมา มีการจัดทำรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2491 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่องค์การสหประชาชาติ ได้มีการจัดทำร่างปฏิญญาสากล รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้นำสาระแห่งสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลหลายประการมาบัญญัติเป็นหลักการแห่งสิทธิของปวงชนชาวไทย และต่อมาได้สำเร็จเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2492

แต่ในความเป็นจริงภายหลังการรัฐประหารใน พ.ศ.2490 และการรัฐประหารอีกหลายครั้ง จนถึง พ.ศ.2517 มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญหลายครั้ง หลักรัฐธรรมนูญในเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนไทยได้ถูกบัญญัติขึ้นทุกครั้ง

ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 การเคลื่อนไหวเรื่อง สิทธิมนุษยชนไทยได้มีมากขึ้น (แม้จะหยุดชั่วคราวในระหว่าง พ.ศ.2519 – 2523) การเคลื่อนไหวขององค์กรเอกชน (NGO) เช่น สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม คณะกรรมการยุติธรรมและสันติภาพในประเทศไทย ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิทองใบ ทองเปาว์ เป็นต้น ได้ทำการเผยแพร่การรณรงค์เรียกร้องเพื่อพยายามสร้างหลักประกันในด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือการช่วยเหลือในทางกฎหมาย

สิทธิมนุษยชนด้านการเมือง

จรัล (2546: 25-26) กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนด้านการเมืองว่า มนุษย์เราเกิดและมีชีวิตอยู่ในสังคม ทุกคนไม่สามารถดำรงชีวิตได้เพียงลำพัง ที่ผ่านมามีสังคมทุกประเทศจะอยู่ภายใต้การปกครองที่เรียกว่า “รัฐ” ชีวิตของมนุษย์จะดีหรือไม่ดี หรือเป็นอย่างไรรู้ขึ้นอยู่กับระบอบการปกครอง กฎหมาย และการเมืองของรัฐ ในประวัติศาสตร์อันยาวนานในทุกสังคม ทุกประเทศจะมีกลุ่มสองกลุ่ม คือ ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ผู้ปกครองเป็นคนปกครอง ผู้ออกกฎหมายและจัดกิจการบ้านเมือง กลุ่มผู้ถูกปกครองซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนพลเมืองจะไม่มีสิทธิการเมืองใดๆ

แต่ในยุคต่อๆ มา จากการต่อสู้ของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิทางการเมือง โดยเฉพาะเสรีภาพและประชาธิปไตย ทำให้รัฐค่อยๆ ให้ประชาชนพลเมืองมีสิทธิทางการเมือง เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มโนธรรม และศาสนา เสรีภาพในการชุมนุม เสรีภาพในการรวมกันเป็นองค์กรและพรรคการเมือง สิทธิเสมอภาคตามกฎหมาย สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การนิติบัญญัติและบริหาร สิทธิในการปกครองตนเอง สิทธิร้องทุกข์ สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ฯลฯ สิทธิทางการเมืองเป็นสิทธิในการกำหนดเจตจำนงหรือโชคชะตาอนาคตของตนเอง และกำหนดทิศทางของสังคมและประเทศ อันจะทำให้การเมือง การบริหารประเทศเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

สิทธิทางด้านการเมืองถือเป็นสิทธิมนุษยชน ซึ่งสหประชาชาติได้นำมากำหนดไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1996 และรัฐธรรมนูญของประเทศไทยฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติรับรองสิทธิทางการเมืองไว้หลายมาตรา อาทิ มาตรา 39 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อความหมาย มาตรา 44 เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ มาตรา 45 เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การมหาชน มาตรา 47 เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง

กลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 นอกจากมีบทบัญญัติเพิ่มเติมเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐแล้ว ยังมีมาตรการหรือกลไกเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอีกอย่างน้อย 4 กลไก คือ (คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน, 2544: 3)

1. ศาลรัฐธรรมนูญ ในมาตรา 255 ถึง มาตรา 270
2. ศาลปกครอง ในมาตรา 276 ถึง มาตรา 280
3. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ในมาตรา 296 ถึง มาตรา 298
4. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในมาตรา 199 ถึง มาตรา 200

กลไกตามรัฐธรรมนูญอีกประเภทหนึ่ง คือ กลไกในการตรวจสอบและควบคุมฝ่ายบริหาร เช่น การแสดงบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน การถอดถอนบุคคลระดับสูงออกจากตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

ลักษณะทางกฎหมายของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

กุดพล (2538: 47-58) กล่าวถึงลักษณะทางกฎหมายของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ว่า การพิจารณาถึงลักษณะทางกฎหมายของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แยกออกเป็น 3 ประการ คือ

- ประเภทของสิทธิที่ได้รับการคุ้มครอง
- ลักษณะทางกฎหมายของสิทธิมนุษยชน
- พันธะทางกฎหมายของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

1. ประเภทของสิทธิที่ได้รับการคุ้มครอง

เราอาจจำแนกสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองออกเป็น 2 ประเภท ซึ่งในรายงานของ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนเรียกว่า “สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) และ สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม” (Economic and Social Rights) สังเกตว่าในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ไม่ได้แยกไว้ชัดเจนว่าอันไหนเป็นสิทธิของพลเมืองและแนวทางการเมือง อันไหนเป็นสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม การแบ่งแยกเป็น 2 ประเภท ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้นเอง

1.1 สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

สิทธิประเภทนี้ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติ 21 ข้อแรกของตัวปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเป็นการกล่าวถึงสิทธิตามธรรมชาติที่มีมาแต่ดั้งเดิม คือ สิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ ทรัพย์สิน ความเสมอภาค ความยุติธรรม และการแสวงหาความสุข

สิทธิดังกล่าวนี้ประกอบไปด้วย สิทธิในทางอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหว สิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง เช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น สิทธิที่จะทำการสมรส สิทธิในความเสมอภาคกันตามกฎหมายและสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมถ้าถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาใดๆ สิทธิในการเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในเสรีภาพแห่งการนับถือศาสนา สิทธิในการพูดโดยเสรีและการร่วมประชุมโดยสันติ สิทธิที่จะลี้ภัย การกระทำที่ถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ได้แก่การเป็นทาส การทรมาน และการกักขังตามอำเภอใจ

1.2 สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม

สิทธิดังกล่าวนี้เริ่มตั้งแต่ข้อ 22 เป็นต้นไป เช่น สิทธิในการศึกษา สิทธิที่จะจัดตั้งสหพันธกรรมกร สิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและครอบครัว สิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่างรวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับสินจ้าง

2. ลักษณะทางกฎหมายของสิทธิมนุษยชน

คำว่า “กฎหมาย” ในที่นี้หมายความว่า กฎหมายที่แท้จริงของรัฐ คือ เป็นข้อบังคับของรัฐซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับกฎหมายหรือถูกลงโทษ

สำหรับสิทธิมนุษยชนนั้นสืบเนื่องมาจากแนวความคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติซึ่งมีหลักสรุปได้ว่า “มีสิทธิต่างๆ อยู่ในตัวเองเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งกฎหมายของรัฐไม่อาจทำลายได้” สิทธิมนุษยชนซึ่งกำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ก็เช่นเดียวกับสิทธิตามธรรมชาติ คือ แม้ข้อความต่างๆ ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จะระบุว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิ” สิทธิเช่นว่านี้ยังไม่มีฐานะเป็นสิทธิตามกฎหมายอย่างแท้จริง คือ เป็นเพียงแต่การยอมรับว่า ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์นั้นความมีสิทธิอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับรัฐต่างๆ จะได้นำไปบัญญัติเป็นสิทธิตามกฎหมายภายในต่อไป ทั้งสิทธิเหล่านี้ยังมีปัญหาขัดแย้งและยังมิมีฐานะไม่แน่นอนอีกด้วย ดังนั้นคำว่าสิทธิมนุษยชนจึงมีแนวโน้มเอียงไปในทางปรัชญาอยู่มาก

ข้อแตกต่างระหว่างสิทธิมนุษยชน (หรือสิทธิตามธรรมชาติตามแนวความคิดดั้งเดิม) กับสิทธิตามกฎหมายก็คือ สิทธิตามกฎหมายนั้นจำเป็นต้องมีผลบังคับ แต่สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิตาม

ธรรมชาติจะมีผลบังคับก็ต่อเมื่อได้นำไปบัญญัติรับรองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ในรูปของอนุสัญญา หรือตามกฎหมายภายใน เช่น โดยรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

นักกฎหมายบางท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร.จี๊ด เศรษฐบุตร ได้ให้ข้อสังเกตว่าถ้าพิจารณาอีกแง่หนึ่งก็จะพบว่า ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ได้รวบรวมสิทธิไว้อีก 2 ประเภท คือ

2.1 สิทธิที่ชัดเจน (Droit defini) คือ สิทธิที่ได้รับรองอย่างชัดเจนไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นไปได้ เช่น สิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่จะต้องมีทนายคอยช่วยเหลือต่อสู้คดี สิทธิในความเสมอภาคกันตามกฎหมาย สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย เป็นต้น ฯลฯ

2.2 สิทธิไม่ชัดเจน (Droit non defini) สิทธิชนิดนี้ระบุไว้กว้างๆ จึงอาจมีข้อยกเว้นได้ตามความจำเป็นและมีความหมายทำนองเดียวกับคำว่าเสรีภาพ คือเป็นเพียงการรับรองว่าบุคคลมีอำนาจที่จะกระทำการใดๆ โดยมีก่อนอันตรายแก่บุคคลอื่นเท่านั้น เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นซึ่งบุคคลทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นแต่ต้องมีให้เป็นการดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทบุคคลอื่น เป็นต้น ปกติสิทธิชนิดนี้จะบัญญัติรับรองไว้กว้างๆ ในรัฐธรรมนูญประเทศต่างๆ แต่ในกรณีจำเป็นรัฐก็อาจจะระงับการใช้สิทธิเช่นนี้ได้

3. พันธะทางกฎหมายของปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้กำหนดสิทธิมนุษยชนที่ควรให้ความคุ้มครองเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยความเห็นชอบของสมาชิกสหประชาชาติจำนวนมาก ดังนั้นจึงเกิดปัญหาทางกฎหมายขึ้นว่าปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นั้น ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายแก่บรรดาสมาชิกของสหประชาชาติในอันที่จะต้องปฏิบัติตามหรือไม่เพียงใด

สำหรับปัญหานี้ผู้จัดทำปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเองก็มีความเห็นไม่สอดคล้องกันนักซึ่งปรากฏในบทความชื่อ “The UN Charter and the Universal Declaration of Human Right” โดย John P. Humphry ว่า Mrs. Roosevelt ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้กล่าวว่า “ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่สนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศและ

ไม่ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมาย มันมีลักษณะเป็นเอกสารที่แสดงถึงหลักการของสิทธิมนุษยชนอันไม่อาจโอนให้กันได้ ซึ่งได้ก่อตั้งมาตรฐานสากลเพื่อบรรลุผลสำหรับประชาชนและประเทศทั้งมวล”

ผู้แทนจีนกล่าวว่า กฎบัตรของสหประชาชาติได้ทำให้บรรดารัฐสมาชิกต้องรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนและปฏิญญาด้านสิทธิมนุษยชน ก็ได้กล่าวถึงสิทธิเช่นนี้ไว้อย่างชัดเจน

Professor Rene Cassin แห่งฝรั่งเศส กล่าวว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน “สามารถถูกพิจารณาว่าเป็นเครื่องมือแปลความหมายของกฎบัตรสหประชาชาติ”

Mr.Herman Santa Cruz แห่งชิลี กล่าวว่า “การละเมิดต่อสิทธิต่างๆ ที่ระบุไว้ในปฏิญญา ย่อมหมายถึงการละเมิดหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ”

กุลพล (2538: 511-523) กล่าวถึงข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับประเทศไทยว่า การศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้วหรือยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีพร้อมด้วยเหตุผลของเรื่องนั้นในโอกาสครบรอบ 50 ปีแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งแต่งตั้งตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยมีนางสายสุรี จุติกุล เป็นประธานอนุกรรมการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนต่อไป คณะอนุกรรมการได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมรายชื่อและตัวบทของสนธิสัญญาต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ โดยจำแนกสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี และไม่ได้เป็นภาคี รวมทั้งข้อสงวนในการเข้าเป็นภาคี และสรุปประเด็นของสนธิสัญญาเหล่านั้น ฯลฯ ผลการดำเนินงานของคณะทำงานดังกล่าวนำมาแสดงไว้ดังต่อไปนี้

1. เอกสารสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีแล้ว

(ก) รายชื่อเอกสารสิทธิมนุษยชน

(1) ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ.1904 และ 1910 (International Convention for Suppression of the White Slave Traffic 1904 and 1910)

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ.1910 โดยการภาคยานุวัติและ ข้อ 8 ของอนุสัญญาดังกล่าวกำหนดว่าการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้จะเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ.1910 ไทยจึงเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ.1904 ด้วย

(2) อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ.1921 (International Convention for the Suppression of the Traffic in Women and Children 1921)

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2465 (ค.ศ.1922)

- ข้อสงวน ประเทศไทยตั้งข้อสงวนเกี่ยวกับการจำกัดอายุในวรรค (b) ของ Final Protocol ของอนุสัญญาลงวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ.1910 และในข้อ 5 ของอนุสัญญา ค.ศ.1921 เมื่อเกี่ยวข้องกับคนสัญชาติไทย

(3) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ.1979 (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women 1979-CEDAW)

- อนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 3 กันยายน 2524 (ค.ศ.1981)

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 (ค.ศ.1985)

- ข้อสงวน ในขณะที่เข้าเป็นภาคีไทยตั้งข้อสงวนต่อข้อบทต่างๆจำนวน 7 ข้อ คือ

(ก) ข้อ 7 ความเสมอภาคทางการเมืองและตำแหน่งราชการ

(ข) ข้อ 9 วรรค 2 การถือสัญชาติของบุตร

(ค) ข้อ 10 การเสมอภาคในการศึกษา

(ง) ข้อ 11 วรรค 1 (b) โอกาสในการที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน

(จ) ข้อ 15 วรรค 3 การทำสัญญาของสตรี

(ฉ) ข้อ 16 ความเสมอภาคในด้านครอบครัวและการสมรส

(ช) ข้อ 29 การระงับการตีความการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ

ต่อมาประเทศไทยได้เพิกถอนข้อสงวนในข้อ 7 ข้อ 9 วรรค 2 ข้อ 11 วรรค 1 และ ข้อ 15 วรรค 3 ซึ่งการยกเลิกข้อสงวนดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2539 (ค.ศ.1996) ขณะนี้ ประเทศไทยยังคงมีข้อสงวนต่อข้อบท 2 ข้อ คือ ข้อ 16 และ 29

(4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (Convention on the rights of the child 1989-CRC)

- อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2535 (ค.ศ.1990)

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2535 (ค.ศ.1990) โดยอนุสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับไทยตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2535 (ค.ศ.1992)

- ข้อสงวน ขณะที่เข้าเป็นภาคีประเทศไทยตั้งข้อสงวนไว้ 3 ข้อ คือ ข้อสงวนต่อ (ก) ข้อ 7 สิทธิในการได้สัญชาติ (ข) ข้อ 22 สิทธิของเด็กหนีภัย (ค) ข้อ 29 สิทธิที่จะได้รับการศึกษา

ต่อมาประเทศไทยได้เพิกถอนข้อสงวนข้อ 29 แล้ว

(5) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี ค.ศ.1952 (Convention on the Political Rights of Women 1952)

- อนุสัญญามีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2497 (ค.ศ.1954)

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2497 (ค.ศ.1954)

(6) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR)

- กติกาฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2510 (ค.ศ.1976)

- ประเทศไทยเป็นภาคีเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2539

- ประเทศไทยไม่ได้ทำข้อสงวนแต่ทำคำแถลงตีความเข้าใจ (Interpretative Declaration) ในข้อ 1 วรรค 1 ตีความคำว่า “สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Right to Self-Determination)” ข้อ 6 วรรค 5 เรื่องโทษประหารชีวิต ข้อ 9 วรรค 3 เรื่องการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่การพิจารณาคดีภายในระยะเวลาที่สมเหตุสมผล และข้อ 20 วรรค 1 ตีความคำว่า “สงคราม”

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นภาคีอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศอีกทั้งหมด 11 ฉบับ ดังนี้

(1) อนุสัญญาฉบับที่ 14 ว่าด้วยการหยุดพักก่อนประจำสัปดาห์ในงานอุตสาหกรรม พ.ศ.2464 (ค.ศ.1921)

(2) อนุสัญญาฉบับที่ 19 ว่าด้วยการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในเรื่องค่าตอบแทนสำหรับคนชาติในบังคับ และคนต่างชาติ พ.ศ.2468 (ค.ศ.1925)

(3) อนุสัญญาฉบับที่ 29 ว่าด้วยการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับ พ.ศ.2473 (ค.ศ.1930)

(4) อนุสัญญาฉบับที่ 30 ว่าด้วยการแก้ไขบางส่วนของอนุสัญญา พ.ศ.2489 (ค.ศ.1946)

(5) อนุสัญญาฉบับที่ 88 ว่าด้วยการจัดตั้งบริการจัดหางาน พ.ศ.2491 (ค.ศ.1948)

(6) อนุสัญญาฉบับที่ 104 ว่าด้วยการเลิกบังคับทางอาญาแก่กรรมการพื้นเมืองที่ละเมิดสัญญาจ้าง พ.ศ.2498 (ค.ศ.1955)

(7) อนุสัญญาฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ พ.ศ.2500 (ค.ศ.1957)

(8) อนุสัญญาฉบับที่ 116 ว่าด้วยแก้ไขบางส่วนของอนุสัญญา พ.ศ.2504 (ค.ศ.1961)

(9) อนุสัญญาฉบับที่ 122 ว่าด้วยนโยบายการทำงาน พ.ศ.2507 (ค.ศ.1964)

(10) อนุสัญญาฉบับที่ 123 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้ทำงานในเหมืองใต้ดิน พ.ศ.2508 (ค.ศ.1965)

(11) อนุสัญญาฉบับที่ 127 ว่าด้วยน้ำหนักสูงสุดที่อนุญาตให้คนงานคนหนึ่งแบกหามได้ พ.ศ.2510 (ค.ศ.1987)

2. แนวทางปฏิบัติ (Declaration) เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนภายใต้กรอบของสหประชาชาติ ซึ่งไม่ใช่สนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศอันจะก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายโดยตรงแก่รัฐสมาชิกสหประชาชาติ เป็นเพียงการกำหนดเจตนารมณ์หรือแนวทางปฏิบัติเหมาะสมในการส่งเสริมมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่

(1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration on Human Rights)

(2) World Declaration on the Survival Protection and Development of Children 1990

- กลุ่มครองสิทธิเด็ก

(3) The Vienna Declaration and the Programme of Action 1993

- กลุ่มครองสิทธิบุคคลทั่วไป คนพื้นเมือง คนงานย้ายถิ่น สตรี เด็ก คนพิการ ฯลฯ

(4) The Fourth World Conference on Women (Bejing Declaration 1995)

- กลุ่มครองสิทธิสตรีโดยเฉพาะ

(5) The World Congress Commercial Sexual Exploitation of Children (Stockholm Declaration 1997)

- กลุ่มครองเด็กจากการถูกแสวงประโยชน์ทางเพศในเชิงการค้า

(6) The Lisbon Declaration on Youth Policies and Programme 1998

- กลุ่มครอบครัวและเยาวชน

แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพเป็นสิทธิที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง การละเมิดสิทธิเป็นสิ่งที่กระทำมิได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญตาม มาตรา 199 - 200 ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการ 10 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา มีหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานกระทำ หรือละเลยการกระทำที่เป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอมาตรการแก้ไขต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำการละเมิด สิทธิมนุษยชน ตลอดจนเสนอแนะนโยบาย ข้อเสนอที่จะปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 19)

ความเป็นมาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เกิดขึ้นจากแรงผลักดันและความเรียกร้องต้องการของประชาชน ที่มุ่งหวังให้มีกลไกอิสระ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มีผลปรากฏเป็นจริงตามที่มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพอย่างกว้างขวางไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยที่กระบวนการร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับเป็นแบบอย่างที่ดีของการร่างกฎหมายที่มีผลเกี่ยวข้องกับประชาชน โดยคณะรัฐมนตรีกำหนดให้มีการประชาพิจารณ์ทั่วประเทศ ในขณะที่ภาคประชาชนก็ตื่นตัวมีส่วนร่วมจัดเวทีศึกษาแลกเปลี่ยนบทเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลให้มีการปรับปรุงร่างกฎหมายนี้ให้ดีขึ้นจากร่างเดิมในหลายประเด็น (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 19)

พื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน

ประเทศไทยมีกระบวนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการร่วมกันรับผิดชอบต่อการสร้างสรรค์สังคม ผ่านเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทยหลายช่วง โดยเฉพาะเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 กรณี 6 ตุลาคม 2519 และเหตุการณ์พฤษภาประชาธรรม 2535 ที่มีผลให้ประชาชนตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมในการเมือง และการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 20-21)

นอกจากนี้ประเทศไทยเองมีวิถีชีวิตดั้งเดิม ในการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่สุขสงบและเคารพคุณค่าซึ่งกันและกันมายาวนาน รวมทั้งได้รับรองปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ต่อมาก็แสดงเจตนารมณ์ในการพัฒนาการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศไทย และในระดับสากล โดยการเข้าเป็นภาคีพันธกรณีสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอีกหลายฉบับในระยะต่อมา ที่สำคัญเช่น

1. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พ.ศ. 2522
2. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2532
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พ.ศ. 2509
4. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

การเป็นภาคีพันธกรณีระหว่างประเทศเหล่านี้ มีผลให้ประเทศไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแต่ละด้านต่อสหประชาชาติ และต้องมีการปรับปรุงรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ และการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐให้สอดคล้องกับพันธกรณีต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งกลไกอิสระระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้ปรากฏผลที่เป็นจริง

โดยข้อเท็จจริงแล้วมีความพยายามของภาครัฐโดยคณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลาง เตรียมการจัดทำร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้น แต่จนถึงปี พ.ศ. 2539 ร่างดังกล่าวยังไม่เสร็จสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม พื้นฐานของร่างฯ พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ฉบับนี้ ยังไม่ถือว่าเป็นองค์กรอิสระ แต่เป็นเพียงกลไกหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น

องค์กรสิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญ

ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 เป็นฉบับแก้ไข พ.ศ. 2538 ได้มีการกำหนดให้มีองค์กร “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่เป็นองค์กรอิสระ และไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเป็นกลไกตรวจสอบและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งแม้จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วก็ยังไม่มีการจัดตั้งแต่ประการใด (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 21)

เมื่อมีกระแสเรียกร้องจากประชาชนให้มีการปฏิรูปการเมือง รัฐสภาได้มีมติให้จัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยคัดเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจากทั่วประเทศ 99 คน และเน้นกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ทั่วประเทศอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งบุคคล ชุมชน และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบัญญัติให้มีกลไกอิสระหลายองค์กรเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการต่างๆ

ในส่วนของการจัดตั้งองค์กรอิสระต่างๆ นั้น แต่เดิมยังไม่ปรากฏ “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ในร่างฉบับแรกของคณะทำงานที่สภาร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย โดยกำหนดให้มีแต่ “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” และมีการกำหนดหน้าที่ประการหนึ่งไว้ว่า “พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันไม่เป็นไปตามพันธกรณี หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” กล่าวคือให้ทำหน้าที่เป็นกลไกด้านสิทธิมนุษยชนควบคู่ไปด้วย แต่บทบาทหน้าที่ยังมีข้อจำกัดมาก

ในช่วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการเสนอให้แยกเป็นสององค์กรอิสระ คือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากภาระหน้าที่แต่ละด้านกว้างขวางมาก จะไม่สามารถครอบคลุมภาระหน้าที่ด้านส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงเป็นที่มาของหมวดรัฐสภา ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (มาตรา 196 – มาตรา 198) และส่วนที่ 8 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา 199 และมาตรา 200) ซึ่งจากการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำแบบสอบถามทั่วประเทศ ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 80 ระบุให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และในที่สุดก็มีการกำหนดให้เป็นหนึ่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมาตรา 75 และมีบทเฉพาะกาล

มาตรา 334 ให้จัดตั้งองค์กร “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ภายในสองปี เช่นเดียวกับ “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา”

บทบาทหน้าที่

“คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ที่มีประเด็นต่างจาก “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” อาจจำแนกโดยย่อดังนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 21-22)

1. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งการละเมิดจาก เอกชน และจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ นอกจากนี้ยังสามารถหิยบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียน และยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้ ในขณะที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไม่อาจที่จะริเริ่มการตรวจสอบได้เอง และได้จำกัดเฉพาะกรณีร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

2. ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่จำกัดอยู่ที่ความชอบตามกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว เพราะต้องมีการพิจารณาด้วยว่า กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ นั้นขัดกับหลักสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณี หรือสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่ นอกจากนี้บางกรณีแม้ว่าจะมีการกระทำหรือละเลยการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมในมิติของสิทธิมนุษยชนได้ด้วย ส่วนการมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยเยียวยาได้นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับ “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” ซึ่งมีบทบาทด้านนี้ได้เต็มที่

3. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ทำงานเชิงรุก เพื่อส่งเสริมและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีการศึกษา วิจัย และมีข้อเสนอแนะในเชิงกฎหมาย และนโยบายต่อรัฐบาล และรัฐสภา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมในการสร้างสรรคัวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน โดยมีหน้าที่ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ก็เน้นการทำงานประสานงานกับเครือข่ายเช่นกัน แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินของ

รัฐสภามีหน้าที่ชัดเจนโดยตรงในการเสนอกฎหมาย กฎระเบียบ และการกระทำต่าง ๆ ให้ศาลรัฐธรรมนูญ หรือให้ศาลปกครองวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

4. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอต่อคณะรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและสาธารณชน และเสนอแนะต่อรัฐบาลในการปฏิบัติตาม พันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี รวมทั้งการพิจารณาเสนอการเข้าเป็นภาคีเพิ่มเติมในข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ประกาศใช้แล้วในนานาประเทศ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 22-23)

บทบัญญัติมาตรา 200 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

2. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

3. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

4. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

5. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และเสนอต่อรัฐสภา

6. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติในการปฏิบัติหน้าที่

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย และมีอำนาจเรียกตรวจเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

ในส่วนของพ.ร.บ.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

มาตรา 15 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

2. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

3. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

4. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

5. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และ องค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

6. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ เสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน

7. ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

8. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี สนธิสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

9. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

10. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา 32 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้มีหนังสือชี้แจง ข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือ พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาได้

2. มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยเอกชนที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องของมาตราวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด

3. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้อง กระทำเท่าที่จำเป็นและโดยไม่ชักช้า

มาตรา 33 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อทำการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 34 ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานที่ถูกเรียกหรือถูกสั่งให้ส่งตามมาตรา 32 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 35 ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 32 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จรัล (2546: 80-82) กล่าวไว้ว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และ พ.ร.บ.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2542 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ซึ่งสามารถสรุปเป็นภารกิจหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมเผยแพร่ความคิด ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนเพื่อให้รัฐ สังคมและบุคคลเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ การเผยแพร่ความคิดสิทธิมนุษยชนมุ่งที่จะเสริมความคิด ความรู้สึก จิตวิญญาณของผู้คน ให้มองคนเป็นคน ไม่ใช่ปฏิบัติต่อกันเหมือนสัตว์หรือสิ่งของ และมองถึงมาตรฐานขั้นต่ำของคนในการดำรงชีวิอย่างน้อยต้องมีที่ดิน เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค หรือที่เราเรียกกันว่าปัจจัยสี่

2. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว ที่กล่าวมาเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้คนเป็นการแก้ไข เยียวยาเป็นรายๆ ไป เป็นเหมือนเรื่องเร่งด่วนที่จะช่วยบรรเทาทุกข์ร้อนให้เขาบางลงไป

3. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ข้อเสนอต่างๆ ที่เสนอไปเป็นการผลักดันหรือการขับเคลื่อนในเชิงนโยบายซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก เป็นการคอยกระตุ้นให้ภาครัฐบริหารประเทศ

โดยคำนึงถึงสิทธิของเรา ถ้าภาครัฐหลงลืมไปหรือออกนโยบายที่ละเมิดสิทธิผู้คน คณะกรรมการสิทธิฯ ก็จะคอยช่วยตักเตือน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้ง

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การรับเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จรัล (2546: 82-84) กล่าวว่า ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนสามารถร้องเรียนได้หลายวิธี ดังนี้

โดยที่คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งในที่นี้จะเน้นการตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทุกคนที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนประการใดประการหนึ่งไม่ว่าจะเป็นถูกทุบ ตบ ตี ทำทารุณ ถูกฆ่า ถูกไล่ที่ ห้ามพูด ห้ามแสดงความคิดเห็น ฯลฯ ให้ร้องเรียนมาได้ที่คณะกรรมการหรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ใครร้องเรียนได้บ้าง ก็คือ บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้แทน และผู้พบเห็นการละเมิด ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น การร้องเรียนด้วยวาจา ทางโทรศัพท์ มาร้องเรียนด้วยตนเอง หรือทำเป็นหนังสือ คำร้องดังกล่าวจะยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน E-mail หรือจะยื่นต่อกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการสิทธิฯ ก็ได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเข้าไปตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้เองโดยไม่ต้องมีคำร้องเรียนจากผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนดำเนินการตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยจะตรวจสอบจากผู้ร้องและผู้ถูกร้องขึ้นแจ้งรายละเอียด เสนอพยานหลักฐาน รวมทั้งทนายความหรือที่ปรึกษาของตนมาให้ถ้อยคำ แล้วก็หากในระหว่างการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถ้าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าอาจดำเนินการไต่สวนเพื่อให้อำนาจหน้าที่ความตกลง ประนีประนอม และแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน ถ้าผู้ร้องยินยอมและหาก

การตกลงนั้นอยู่ในกรอบของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อมาหากไม่เป็นไปตามข้อตกลงดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็จะดำเนินการพิจารณาตรวจสอบต่อไป

เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว มีมติได้เป็นสองแนว คือ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถ้าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิฯ จะทำรายงานเสนอมาตรการแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ไปปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขจะรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป ถ้ายังไม่มีการดำเนินการอีก ก็จะรายงานต่อรัฐสภาโดยอาจให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย กรณีที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นธรรม คณะกรรมการสิทธิฯ อาจกำหนดแนวทางแก้ไขและแจ้งให้บุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ หากไม่มีการแก้ไขก็จะมีขั้นตอนเหมือนกับกรณีแรก

การที่วุฒิสภาเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เพียงจำนวน 9 คน เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2543 ทำให้ต้องมีกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งในที่สุดมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2544 โดยเริ่มมีการรับโอนข้าราชการชุดแรกได้ในเดือนธันวาคม 2544 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกคณะอนุกรรมการมาดำเนินงานร่วมกับกรรมการและเจ้าหน้าที่สำนักงานที่มีจำกัด อย่างไรก็ตามกว่าที่พระราชกฤษฎีกาคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2545 จะมีผลบังคับใช้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็ล่าช้าจนถึงวันที่ 7 มิถุนายน 2545 (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2548)

ในส่วนประชาชนนั้นเข้าใจว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดตั้งขึ้นเรียบร้อยแล้ว ตอนวุฒิสภาเลือกได้จำนวน 9 คนแล้ว จึงเริ่มมีเรื่องร้องเรียนส่งผ่านสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งทำหน้าที่แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรวมจนถึงสิ้นปี 2544 จำนวน 90 เรื่อง ในขณะที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกว่าจะเริ่มดำเนินงานก็ประมาณต้นปี 2545 ทำให้ในช่วงแรกการดำเนินงานตรวจสอบเรื่องร้องเรียนล่าช้าไปมาก ทั้งยังไม่มีการเผยแพร่การตรวจสอบที่ชัดเจน นับจากเดือนมกราคม-กันยายน 2545 มีกรณีร้องเรียนเพิ่มอีก 193 เรื่อง ในเดือนตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547 มีกรณีร้องเรียน 663 เรื่อง และในเดือนตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2548 มีกรณีร้องเรียน 759 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการร้องเรียน ระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2547

กลุ่มเรื่องร้องเรียน	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(เรื่อง)	(เรื่อง)	(เรื่อง)	(เรื่อง)
1. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	11	45	202	148
2. สิทธิกลุ่มชาติพันธุ์	6	37	72	52
3. สิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วม จัดการฐานทรัพยากร	16	28	45	48
4. สิทธิชุมชนด้านสุขภาพ-สภาวะแวดล้อม	5	6	43	43
5. ด้านการบริหารและองค์กรปกครองท้องถิ่น	15	37	11	13
6. สิทธิด้านแรงงาน	6	5	49	72
7. สิทธิการศึกษาของเยาวชน	1	7	10	14
8. สิทธิในครอบครัว	5	5	4	6
9. สิทธิทางการเมือง	1	1	9	13
10. เสรีภาพสื่อมวลชน	7	3	6	5
11. สิทธิผู้ด้อยโอกาส / ผู้พิการ	1	4	3	5
12. สิทธิที่อยู่อาศัย	1	1	65	68
13. อื่นๆ	15	14	144	272
รวม	90	193	663	759

ที่มา: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2548

ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรืองศักดิ์ (2528) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบังคับการตำรวจสันติบาล” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา และสาขาวิชาของการศึกษา มีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกัน

มรกต (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนตามแนวทางการดำเนินโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เพศ และอายุไม่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ส่วนสถานภาพสมรส

อาชีพ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

นฤชา (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล: ศึกษาเฉพาะกรณี สุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ตัวแปรทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม คือ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนแต่อย่างใด ส่วนตัวแปรอายุและสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล

รัฐกร (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้และความเข้าใจของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งขึ้นในปี 2538 ในเขตจังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบทอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ และปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีผลต่อระดับความรู้และความเข้าใจ ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และการได้รับข้อมูลจากสื่อ

รัฐยา (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นย่อยๆดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ ต่างกันมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

จักรกริช (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเข้าใจ

ประชาธิปไตยในระดับสูง ทั้งในด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย ในแง่ของวิถีปฏิบัติและในภาพรวม โดยที่นิสิตที่มีประเด็นอื่นที่อยู่ ความสนใจในข่าวสารการเมือง และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความเข้าใจประชาธิปไตยแตกต่างกัน ส่วน ประเด็น เพศ ภูมิฐานะ ชั้นปีที่ศึกษา วิชาที่ศึกษา รายได้ของครอบครัว ลักษณะการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมที่ต่างกัน ไม่ส่งผลให้ความเข้าใจประชาธิปไตยของนิสิต แตกต่างกัน

ฐิติวัฒน์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ต่อการทำ ประชาพิจารณ์” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ต่อการทำประชาพิจารณ์ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลทำให้ความรู้ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ต่อการทำประชาพิจารณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลทำให้ความรู้ของ ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ต่อการทำประชาพิจารณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรสและความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นภัสวรรณ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี และ สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประเภท ของการเป็นสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ต่างกัน มีความรู้และความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วน สมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ที่มี เพศ สถานภาพสมรส เวลาในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมี ความรู้และความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

กฤษฎา (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้และความเข้าใจในอำนาจ หน้าที่ของศาลปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาโท สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนใหญ่มี ความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองในระดับสูง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความ เข้าใจในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด รายได้ต่อเดือน การรับรู้ข่าวสาร

เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง และการอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง ส่วน อายุการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัด ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้และความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

จิระศักดิ์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของนิสิตที่มีต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการศึกษาค้นพบว่า นิสิตมีความสนใจข่าวสารการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ภาพรวมอยู่ในระดับสูง นิสิตที่มีปัจจัยด้านบุคคลซึ่งได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่เรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของมหาวิทยาลัยแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ไม่แตกต่างกัน และนิสิตที่มีความสนใจข่าวสารการเมืองแตกต่างกันมีความรู้และความเข้าใจต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ไม่แตกต่างกัน

จากการตรวจสอบเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับความรู้และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าตัวแปรซึ่งได้แก่ เพศ ภาควิชาที่สังกัด อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน ความสนใจข่าวสารการเมือง ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความรู้ ดังที่ได้มีผู้ได้ทำการศึกษาไว้ อาทิ เรืองศักดิ์ (2528) มรกต (2534) นฤชา (2538) รัฐกร (2539) รัฐยา (2540) จักรกริช (2542) จิตติวัฒน์ (2544) นกัศวรณ (2544) กฤษฎา (2546) จิระศักดิ์ (2547) และผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Bloom et.al (1984) มาใช้กำหนดรูปแบบของความรู้ โดยปรับให้มีความเหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร มาสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ จำแนกเป็น 6 ตัวแปร ดังนี้

1. เพศ
2. ภาควิชาที่สังกัด
3. อายุการทำงาน
4. หน่วยงานที่สังกัด

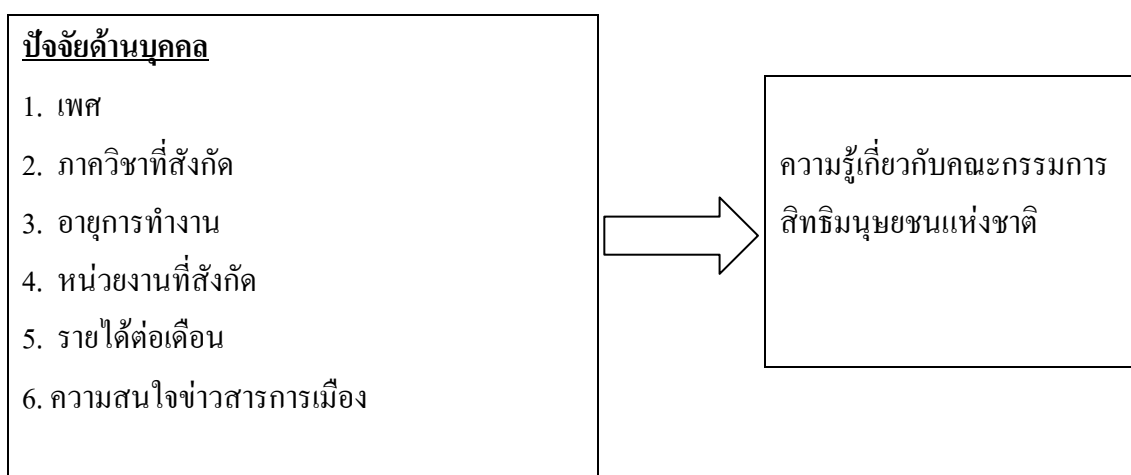
5. รายได้ต่อเดือน

6. ความสนใจข่าวสารการเมือง

ตัวแปรตาม

ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 แบบจำลองการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาเป็นแนวทางในการศึกษาและสามารถใช้เป็นกรอบในการตั้งสมมติฐานสำหรับการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นิสิตปริญญาโทที่มีเพศต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นิสิตปริญญาโทที่มีภาควิชาที่สังกัดต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นิสิตปริญญาโทที่มีอายุการทำงานต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นิสิตปริญญาโทที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นิสิตปริญญาโทที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นิสิตปริญญาโทที่มีความสนใจข่าวสารการเมืองต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนภาคต้น ปีการศึกษา 2547 โดยมีจำนวนทั้งหมด 231 คน เพศชายมีจำนวน 75 คน และเพศหญิงมีจำนวน 156 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมด้วยการใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม, 2540: 9) โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากร

N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

e = ค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{231}{1 + (231)(0.05)(0.05)}$$

$$n = 146$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 146 คน

ขั้นที่ 2 ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละภาควิชาที่สังกัด โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มและในแต่ละชั้นภูมิจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ซึ่งจากสูตรสามารถแทนค่าได้ดังนี้

$$\text{ภาควิชาจิตวิทยา} = \frac{146 \times 57}{231} \approx 36$$

$$\text{ภาควิชาภูมิศาสตร์} = \frac{146 \times 10}{231} \approx 6$$

$$\text{ภาควิชาประวัติศาสตร์} = \frac{146 \times 10}{231} \approx 6$$

$$\frac{\text{ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา}}{231} = \frac{146 \times 20}{231} \approx 13$$

$$\frac{\text{ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์}}{231} = \frac{146 \times 134}{231} \approx 85$$

จากสูตรจะคำนวณได้จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังข้อมูลต่อไปนี้

<u>ภาควิชาที่สังกัด</u>	<u>กลุ่มประชากร</u>	<u>กลุ่มตัวอย่าง</u>
จิตวิทยา	57	36
ภูมิศาสตร์	10	6
ประวัติศาสตร์	10	6
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	20	13
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	<u>134</u>	<u>85</u>
รวม	<u>231</u>	<u>146</u>

ที่มา: สำนักทะเบียน มก., 2548

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากรในแต่ละภาควิชาให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเพื่อค้นคว้าหาคำตอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้วิธีการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study)

โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสารและเอกสารทางวิชาการ รวมถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการศึกษาในส่วนของทฤษฎีและแนวความคิดที่จะนำมาใช้ในการเป็นกรอบของการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะได้ทราบถึงแนวความคิดที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2.การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึง ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล อันประกอบด้วย เพศ ภาควิชาที่สังกัด อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่2 คำถามเกี่ยวกับความสนใจข่าวสารการเมือง ได้กำหนดข้อคำถามออกเป็น 15 ข้อ และแบ่งคะแนนตามระดับความสนใจข่าวสารการเมืองเป็น 5 ระดับ คือ สนใจประจำ = 5 คะแนน สนใจบ่อยครั้ง = 4 คะแนน สนใจบางครั้ง = 3 คะแนน สนใจน้อยครั้ง = 2 คะแนน และไม่สนใจเลย = 1 คะแนน และได้จัดแบ่งระดับความสนใจข่าวสารการเมืองตามค่าคะแนนเฉลี่ยได้ 3 ระดับ โดยมีสูตรการคำนวณหาช่วงกว้างระหว่างระดับดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงความกว้างของคะแนนระหว่างระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนเฉลี่ย 1 - 2.33 คะแนน หมายถึง ความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 คะแนน หมายถึง ความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 คะแนน หมายถึง ความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยผู้วิจัยจะใช้ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 2 ระดับ คือ ใช่ และไม่ใช่ ให้คะแนนเป็นรายข้อ ข้อตอบถูกได้ 2 คะแนน ส่วนข้อที่ตอบผิดได้ 1 คะแนน แล้วรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การอิงเกณฑ์ในการแปลความข้อมูล โดยใช้การพิจารณาดังนี้

เมื่อรวบรวมแจกแจงความถี่ได้แล้ว จากคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{ช่องความกว้างของคะแนนระหว่างระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{2-1}{2} = 0.5 \end{aligned}$$

ในการวิเคราะห์เรื่องความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยจะแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.00 มีความรู้ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 มีความรู้ในระดับต่ำ

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้คือ

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษา ที่ใช้ว่าคำถามในแต่ละข้อตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ (Content Validity) ตลอดจน ดูความสอดคล้องและความครอบคลุมของเนื้อหาและหลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อ ดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำ การทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาจำนวน 30 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นรายข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวกับความสนใจข่าวสารการเมืองด้วยวิธีการหาความสอดคล้อง ภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้สูตรของ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และหาความเชื่อมั่นโดยรวม โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.8895 สำหรับแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ ความรู้ ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของ Kuder Ricardson โดยได้ความเชื่อมั่น = 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับ การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

3. ทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้วิจัยศึกษา 30 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น จากนั้นจึงนำไปแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ครบถ้วน

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

5. ผู้วิจัยไปติดตามรับแบบสอบถามคืนมา แล้วนำมาตรวจสอบให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายเปรียบเทียบข้อมูลต่างๆ ทั่วไป ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2. ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปร ที่สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ซึ่งตัวแปรที่จะใช้ค่าสถิตินี้ทดสอบ ได้แก่ เพศ

3. ค่า One-Way ANOVA (F-test) และการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher's Least Significance Difference: LSD ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ที่สามารถจำแนกได้ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งตัวแปรที่ใช้ค่าสถิตินี้ทดสอบ ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด, อายุการทำงาน, หน่วยงานที่สังกัด, รายได้ต่อเดือน และความสนใจข่าวสารการเมือง

4. ระดับนัยสำคัญ (level of significance) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ในการวิจัยเรื่องความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ ในส่วนผลการวิจัยประกอบด้วยวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการทดสอบสมมติฐาน ส่วนข้อวิจารณ์ประกอบด้วยบทวิจารณ์ข้อมูลเชิงพรรณนาและความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอผลการวิจัยเรื่องความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และส่วนที่ 2 คือการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยเพศ ภาควิชา อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ ตามด้วยความสนใจข่าวสารการเมือง และความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ภาควิชา อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ ความสนใจข่าวสารการเมือง ดังจะได้แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 146)		
ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	36	24.7
หญิง	110	75.3
2. ภาควิชา		
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	13	8.9
ภูมิศาสตร์	6	4.1
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	85	58.2
จิตวิทยา	36	24.7
ประวัติศาสตร์	6	4.1
3. อายุการทำงาน		
0 - 5 ปี	56	38.4
6 - 10 ปี	39	26.7
11 - 20 ปี	40	27.4
มากกว่า 20 ปี	11	7.5
4. หน่วยงานที่สังกัด		
ราชการ / รัฐวิสาหกิจ / องค์การอิสระ	80	54.8
ยังว่างงาน / นักศึกษา	8	5.5
บริษัทเอกชน / ธุรกิจส่วนตัว / นักการเมือง	38	39.7
อื่น ๆ	0	0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 146)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 8,000 บาท	4	2.7
8,001 - 15,000 บาท	55	37.7
15,001 - 20,000 บาท	24	16.4
20,001 - 30,000 บาท	43	29.5
30,001 - 40,000 บาท	11	7.5
มากกว่า 40,000 บาท	9	6.2

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.3 สังกัดภาควิชา รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีอายุการทำงาน 0-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.4 ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / องค์กรอิสระ คิดเป็นร้อยละ 54.8 และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 8,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.7

1.2 ความสนใจข่าวสารการเมือง

ตารางที่ 3 ความสนใจข่าวสารการเมืองของนิสิตปริญญาโท

(n = 146)

ความสนใจข่าวสารการเมือง	ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย	Mean	S.D.	ระดับ ความ สนใจ
1. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองใน หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	35 (24.0)	44 (34.1)	58 (39.7)	8 (5.5)	1 (0.7)	3.71	0.91	มาก
2. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองใน วารสารต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	11 (7.5)	27 (18.5)	76 (52.1)	30 (20.5)	2 (1.4)	3.10	0.86	ปาน กลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 146)								
ความสนใจข่าวสารการเมือง	ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย	Mean	S.D.	ระดับ ความ สนใจ
3. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองใน นิตยสารต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	5 (3.4)	26 (17.8)	73 (50.0)	38 (26.0)	4 (2.8)	2.93	0.82	ปาน กลาง
4. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองใน หนังสือต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	7 (4.8)	30 (20.6)	64 (43.8)	45 (30.8)	0 (0.0)	2.99	0.84	ปาน กลาง
5. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองใน บทความทางวิชาการต่าง ๆ มากน้อย เพียงใด	6 (4.1)	18 (12.3)	65 (44.6)	47 (32.2)	10 (6.8)	2.74	0.90	ปาน กลาง
6. ท่านรับฟังข่าวสารการเมืองจาก สถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	21 (14.4)	49 (33.6)	49 (33.6)	24 (16.3)	3 (2.1)	3.41	0.99	ปาน กลาง
7. ท่านรับชมข่าวสารการเมืองจาก สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มากน้อย เพียงใด	69 (47.3)	45 (30.8)	22 (15.1)	10 (6.8)	0 (0.0)	4.18	0.93	มาก
8. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจาก วิดีโอหรือซีดีรอมเกี่ยวกับการเมือง มากน้อยเพียงใด	0 (0.0)	2 (1.4)	29 (19.8)	67 (45.9)	48 (32.9)	1.89	0.75	น้อย
9. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจาก อินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด	11 (7.5)	25 (17.1)	54 (37.0)	34 (23.3)	22 (15.1)	2.78	1.12	ปาน กลาง
10. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองที่ หน่วยงานราชการพิมพ์ออกมา เผยแพร่มากน้อยเพียงใด	4 (2.7)	22 (15.1)	40 (27.4)	64 (43.8)	16 (11.0)	2.54	0.96	ปาน กลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 146)								
ความสนใจข่าวสารการเมือง	ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคย	Mean	S.D.	ระดับ ความ สนใจ
11. ท่านเคยเข้าฟังการอภิปรายทาง การเมืองมากน้อยเพียงใด	3 (2.1)	17 (11.6)	34 (23.3)	54 (37.0)	38 (26.0)	2.26	1.03	น้อย
12. ท่านเคยเข้าร่วมการสัมมนาทาง การเมืองมากน้อยเพียงใด	2 (1.4)	9 (6.2)	25 (17.1)	39 (26.7)	71 (48.6)	1.84	1.00	น้อย
13. ท่านเคยเข้าร่วมเสวนาทาง การเมืองมากน้อยเพียงใด	1 (0.7)	7 (4.8)	26 (17.8)	36 (24.6)	76 (52.1)	1.77	0.95	น้อย
14. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการ เมืองมากน้อยเพียงใด	9 (6.2)	13 (8.9)	45 (30.8)	49 (33.6)	30 (20.5)	2.46	1.10	ปาน กลาง
15. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจาก สื่อบุคคลมากน้อยเพียงใด เช่น การ รับฟังข่าวสารการเมืองหรือการ พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ ทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครู หรืออาจารย์ เป็นต้น	27 (18.5)	50 (34.1)	44 (30.1)	20 (13.7)	5 (3.4)	3.50	1.05	ปาน กลาง
รวมค่าเฉลี่ย						2.81	0.61	ปาน กลาง

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจมากที่สุด คือ การรับชมข่าวสารจากสถานีโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อบุคคล เช่น การรับฟังข่าวสารการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครูหรืออาจารย์ เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมเสวนาทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.77 รองลงมา คือ การเข้าร่วมสัมมนา

ทางการเมืองโดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากวิดีโอหรือซีดีรอมโดยมีค่าเฉลี่ย 1.89

1.3 ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของนิสิตปริญญาโท

(n =146)					
ความรู้เกี่ยวกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ใช่	ไม่ใช่			
<u>ความเป็นมาของคณะกรรมการฯ</u>					
1. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 199-200	130 (89.0)	16 (11.0)	1.89	0.31	มาก
2. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คนและกรรมการ 10 คน	109 (74.7)	37 (25.3)	1.74	0.43	มาก
<u>บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ</u>					
3. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งการละเมิดจากเอกชนและจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้	131 (89.7)	15 (10.3)	1.89	0.30	มาก
4. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถหยิบยกกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียนและยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้	92 (63.0)	54 (37.0)	1.63	0.48	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=146)					
ความรู้เกี่ยวกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ใช่	ไม่ใช่			
5. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการพิจารณา ด้วยว่ากฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ นั้นขัดกับหลักสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และหลักสิทธิมนุษยชนตาม พันธกรณีหรือสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่	119 (81.5)	27 (18.5)	1.81	0.38	มาก
6. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการพิจารณา ด้วยว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรมใน มิติของสิทธิมนุษยชน	117 (80.1)	29 (19.9)	1.80	0.40	มาก
7. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ทำงานเชิง รุกเพื่อส่งเสริมและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมี การศึกษา วิจัย และมีข้อเสนอแนะในเชิงกฎหมายและ นโยบายต่อรัฐบาลและรัฐสภารวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน	116 (79.5)	30 (20.5)	1.79	0.40	มาก
8. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำ รายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอ ต่อคณะรัฐสภา	107 (73.3)	39 (26.7)	1.73	0.44	มาก
9. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำ รายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอ ต่อคณะรัฐมนตรี	105 (71.9)	41 (28.1)	1.71	0.45	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=146)

ความรู้เกี่ยวกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ใช่	ไม่ใช่			
10. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำ รายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอ ต่อสาธารณชน	104 (71.2)	42 (28.8)	1.71	0.45	มาก
11. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำ รายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปี เสนอแนะต่อรัฐบาลในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่าง ประเทศไทยที่เป็นภาคี	107 (73.3)	39 (26.7)	1.73	0.44	มาก
<u>อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540</u>					
12. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการ กระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไป ตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ ประเทศไทยเป็นภาคี	116 (79.5)	30 (20.5)	1.79	0.40	มาก
13. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	126 (86.3)	20 (13.7)	1.86	0.34	มาก
14. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริม การศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิ มนุษยชน	134 (91.8)	12 (8.2)	1.91	0.27	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=146)					
ความรู้เกี่ยวกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ใช่	ไม่ใช่			
15. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน	132 (90.4)	14 (9.6)	1.90	0.29	มาก
16. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา	110 (75.3)	36 (24.7)	1.75	0.43	มาก
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ตาม พ.ร.บ. คณะกรรมการฯ พ.ศ.2542					
17. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ	109 (74.7)	37 (25.3)	1.74	0.43	มาก
18. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา	119 (81.5)	27 (18.5)	1.81	0.38	มาก
19. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	124 (84.9)	22 (15.1)	1.84	0.35	มาก
20. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย	130 (89.0)	16 (11.0)	1.89	0.31	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n=146)					
ความรู้เกี่ยวกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ความรู้		Mean	S.D.	ระดับ ความรู้
	ใช่	ไม่ใช่			
<u>การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ</u>					
21. มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพื่อให้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ	105 (71.9)	41 (28.1)	1.71	0.45	มาก
22. มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยเอกชนที่ เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือ พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องของมาตราวัน เวลา และสถานที่ที่ กำหนด	104 (71.2)	42 (28.8)	1.71	0.45	มาก
23. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้า ไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและไม่ชักช้า	108 (74.0)	38 (26.0)	1.73	0.44	มาก
24. กระรกรการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ คณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อทำการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ มนุษยชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา	117 (80.1)	29 (19.9)	1.80	0.40	มาก
รวมค่าเฉลี่ย			1.79	0.15	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 รองลงมา คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.90 รองลงมา คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 199-200 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิด

สิทธิมนุษยชนทั้งการละเมิดจากเอกชนและจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการฯมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 สำหรับข้อความที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ร้น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถยับยั้งกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียนและยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.63

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 6 ประการที่ต้องทดสอบตามตัวแปรเพศ ภาควิชา อายุ การทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ และความสนใจข่าวสารการเมือง ซึ่งจะได้ทดสอบเรียงตามลำดับต่อไป

สมมติฐานที่ 1: นิสิตปริญญาโทที่มีเพศต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
จำแนกตามเพศ

(n = 146)					
เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P.
ชาย	36	1.8102	.1644	.844	.400
หญิง	110	1.7845	.1568		

จากตารางที่ 5 เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามเพศ ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .844 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .400 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2: นิสิตปริญญาโทที่มีภาควิชาต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับภาควิชา

(n = 146)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (b)	0.097	4	.024	.967	.428
ความแตกต่างภายในกลุ่ม (w)	3.547	141	.025		
รวม	3.644	145			

จากตารางที่ 6 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับภาควิชา ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .967 ให้ค่า P-Value เท่ากับ .428 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีภาควิชาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3: นิสิตปริญญาโทที่มีอายุการทำงานต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับอายุการทำงาน

(n = 146)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (b)	0.037	2	.018	.745	.477
ความแตกต่างภายในกลุ่ม (w)	3.606	143	.025		
รวม	3.643	145			

จากตารางที่ 7 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับอายุการทำงาน ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .745 ให้ค่า P-Value เท่ากับ .477

ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4: นิสิตปริญญาโทที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับหน่วยงานที่สังกัด

(n = 146)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (b)	.123	2	.061	2.506	.085
ความแตกต่างภายในกลุ่ม (w)	3.521	143	.024		
รวม	3.644	145			

จากตารางที่ 8 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับหน่วยงานที่สังกัด ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2.506 ให้ค่า P-Value เท่ากับ .085 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5: นิสิตปริญญาโทที่มีรายได้ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับรายได้

(n = 146)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (b)	.138	5	.027	1.102	.362
ความแตกต่างภายในกลุ่ม (w)	3.506	140	.025		
รวม	3.644	145			

จากตารางที่ 9 แสดงความต่างระหว่างความรู้ของนิสิตปริญญาโทที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับรายได้ ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.102 ให้ค่า P-Value เท่ากับ .362 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6: นิสิตปริญญาโทที่มีความสนใจข่าวสารการเมืองต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
จำแนกตามความสนใจข่าวสารการเมือง

(n = 146)					
ความสนใจ	จำนวน	Mean	S.D.	t	P.
มาก	79	1.7732	.1564	-1.463	.146
น้อย	67	1.8116	.1596		

จากตารางที่ 10 เปรียบเทียบความรู้ของนิสิตปริญญาโทเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำแนกตามความสนใจข่าวสารการเมือง ค่า t ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -1.463 โดยมีค่า P-Value เท่ากับ .146 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ในระดับ .05 ดังนั้นนิสิตปริญญาโทที่มีความสนใจข่าวสารการเมืองต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปผลการทดสอบได้ดังแสดงไว้ตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ		✓
2. ภาควิชา		✓

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
3. อายุการทำงาน		✓
4. หน่วยงานที่สังกัด		✓
5. รายได้ต่อเดือน		✓
6. ความสนใจข่าวสารการเมือง		✓

ข้อวิจารณ์

ในการวิจัยเรื่องความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของตัวแปรลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ภาควิชา อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน ความสนใจข่าวสารการเมือง พร้อมทั้งได้ทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม คือ ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทั้งหมดไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้แก่ตัวแปร เพศ ภาควิชา อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน ความสนใจข่าวสารการเมือง

ในส่วนของการวิจารณ์ผู้วิจัยจะแบ่งการวิจารณ์ออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรก ผู้วิจัยจะทำการวิจารณ์ในส่วนการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ซึ่งจะกล่าวถึงตัวแปรอิสระ คือ ความสนใจข่าวสารการเมือง และตัวแปรตาม คือ ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ข้อวิจารณ์ส่วนการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1. ความสนใจข่าวสารการเมือง

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจมากที่สุด คือ การรับชมข่าวสารจากสถานีโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อบุคคล เช่น การรับฟังข่าวสารการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครูหรืออาจารย์ เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมเสวนาทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.77 รองลงมา คือ การเข้าร่วมสัมมนาทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากวิดีโอหรือซีดีรอม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89ทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากวิดีโอหรือซีดีรอม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89

จากผลการวิจัยที่ดังกล่าวข้างต้นบ่งชี้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาโท สังกัดคณะสังคมศาสตร์ มีระดับความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อย ทั้งที่ในความเป็นจริงลักษณะของศาสตร์ทางด้านสังคมจะเน้นให้นิสิตมีการติดตามข่าวสารการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ข่าวสังคม ฯลฯ เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวนำมาอภิปรายภายในชั้นเรียนเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งเหตุผลที่ทำให้นิสิตมีระดับความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับต่ำอาจจะเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัวตามผลการศึกษาของ David Easton และ Jack Dennis (อ้างถึงในวัลลภ, 2534 : 58-59) รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมซึ่งถ้าระบบการปกครองมีลักษณะผูกขาด การสื่อสารทางการเมืองก็จะกระทำได้อย่างยากเนื่องจากอำนาจทั้งหมดจะตกอยู่กับฝ่ายบริหาร ทำให้สื่อมวลชน ประชาชน ไม่สามารถที่จะสื่อสารข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นจากผลการศึกษาผู้วิจัยยังขอตั้งข้อสังเกตว่าความสนใจที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นเพียงผู้รับสื่อโดยผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์ วิทยุ หรือการรับฟังผ่านจากบุคคลอื่น ๆ แต่นิสิตยังไม่มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมเสวนาหรือสัมมนาทางการเมือง เป็นต้น ดังนั้นจึงควรที่จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทโดยเน้นให้นิสิตมีบทบาทมากขึ้นในการเข้าไปร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาของสังคม สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาโทที่เน้นพัฒนา

ผู้เรียนให้มีความเป็นนักวิชาการและนักวิจัยที่กล้าสะท้อนความคิดเห็นและกล้าเข้าไปมีส่วนร่วม
แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งควรถือเป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของการศึกษาใน
ระดับปริญญาโททางสายสังคมศาสตร์

2. ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากผลการวิจัยพบว่าพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15
สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่
ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 รองลงมา
คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง
หน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.90 รองลงมา คือ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่
บัญญัติไว้ในมาตรา 199-200 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิด
สิทธิมนุษยชนทั้งการละเมิดจากเอกชนและจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติมีหน้าที่แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการฯมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 1.89 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติสามารถหยิบยกรณมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้
จะไม่มีผู้ร้องเรียนและยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.63

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านความเป็นมา บทบาท โดยเฉพาะ
ด้านอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ชุดดังกล่าว ได้แก่ การตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือ
ละเลยการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอมาตรการแก้ไขต่อบุคคลหรือ
หน่วยงานที่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอแนะนโยบายที่จะปรับปรุงกฎหมาย
ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี (สถาบันพระปกเกล้า, 2545 : 19) ซึ่งนิติระดับ
ปริญญาโทเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังไว้สูงว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และต้องเป็นผู้ที่
สามารถนำความรู้ ความสามารถดังกล่าวไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคม ดังนั้นนิติจึง
ควรเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมให้ความรู้และมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปเกิด
ความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิ เสรีภาพที่ตนเองมีและพึงได้รับจากหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน

รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับประชาชนทั่วไปที่เดือดร้อนจากการถูกละเมิดสิทธิจากบุคคลหรือหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน

ส่วนที่ 2 การวิจารณ์ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในส่วนของการวิจารณ์ผลการทดสอบสมมติฐาน เนื่องด้วยผลการทดสอบสมมติฐานไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอวิจารณ์ผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมของกลุ่มตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลุ่มตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อดูถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ภาควิชา อายุการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือน ความสนใจข่าวสารการเมือง กับตัวแปรตาม คือ ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งพบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดนั้นไม่มี ความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

จากผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้างต้น ซึ่งพบว่าไม่มี ความสัมพันธ์กันนั้น ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากระบบการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทที่การเรียน การสอนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ วันเหมือนระดับการศึกษาในระดับอื่น ๆ ส่งผลให้การเรียนต่างภาควิชากันไม่น่าที่จะทำให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน นอกจากนั้น กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ ส่งผลให้นิสิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว โดยเฉพาะนิสิตส่วนใหญ่ได้ทำงานอยู่ในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรอิสระเป็นจำนวนมาก ทำให้นิสิตส่วนใหญ่มีภูมิหลังและประสบการณ์การทำงานในรูปแบบของราชการเหมือน ๆ กัน จึง น่าจะส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกัน

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ นิสิตปริญญาโทส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษายู่ในปัจจุบัน ได้ ผ่านเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ทางการเมืองมาหลายเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ 2535 ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่มีปัจจัยมา จากการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสมของภาครัฐ ซึ่งได้มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่ควรจะมีของ

ประชาชน ส่งผลให้เกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม จากเหตุการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นประวัติศาสตร์ และประสบการณ์ตรงของนิสิตที่ทำการศึกษายู่ ณ ปัจจุบัน ดังนั้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึง น่าจะส่งผลให้นิสิตไม่ว่าจะเพศชายหรือหญิงเกิดความตระหนักในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพ ส่งผลให้นิสิตเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนทุกคนพึงจะมี รวมถึงองค์กร ที่มีอิสระและอำนาจในการดูแลสิทธิและเสรีภาพนี้ให้เกิดแก่ประชาชนทุกคน ซึ่งก็คือ คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั่นเอง

จากผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความรู้และความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กฤษฎา, 2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า อายุการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัดไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ รวมทั้งงานวิจัย เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจของนิสิตที่มีต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่พบว่าความสนใจข่าวสารการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความสนใจข่าวสารการเมือง ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.3 สังกัดภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีอายุการทำงาน 0-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.4 ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / องค์กรอิสระ คิดเป็นร้อยละ 54.8 และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 8,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.7

ความสนใจข่าวสารการเมือง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสนใจข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจมากที่สุด คือ การรับชมข่าวสารจากสถานีโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารผ่าน

หนังสือพิมพ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อบุคคล เช่น การรับฟังข่าวสารการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อนครูหรืออาจารย์ เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 สำหรับสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมเสวนาทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.77 รองลงมา คือ การเข้าร่วมสัมมนาทางการเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารการเมืองจากวิดีโอหรือซีดีรอม โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89

ความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการมนุษยชนแห่งชาติ

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.91 รองลงมา คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.90 รองลงมา คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 199-200 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งการละเมิดจากเอกชนและจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการฯมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 1.89 สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถหยิบขกกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียนและยังสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.63

การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความสนใจข่าวสารการเมืองกับความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1. นิสิตปริญญาโทที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน
2. นิสิตปริญญาโทที่มีภาควิชาต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตปริญญาโทที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน
4. นิสิตปริญญาโทที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน
5. นิสิตปริญญาโทที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน
6. นิสิตปริญญาโทที่มีความสนใจข่าวสารการเมืองต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนข้อเสนอแนะผู้วิจัยจะได้ทำการแจกแจงผลการวิจัยในรูปแบบเชิงข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสนใจข่าวสารการเมือง รวมถึงความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1. จากผลการวิจัยเรื่องความสนใจข่าวสารการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจข่าวสารการเมืองในฐานะของผู้รับสาร แต่ยังขาดความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง ยกตัวอย่างเช่น การเสวนาหรือการสัมมนาทางการเมือง เนื่องจากบัณฑิตหรือมหาบัณฑิตทางสายสังคมศาสตร์ถือเป็นบุคคลที่ได้รับความคาดหวังอย่างสูงจากสังคมในเรื่องของการเป็นผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมานั้นมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคม โดยเฉพาะบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งถือเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคนภายในสังคม ยกตัวอย่างเช่น การดำเนินนโยบายการเปิดตลาดการค้าเสรีกับประเทศสหรัฐอเมริกา (FTA) นโยบายดังกล่าวก็จะส่งผลโดยตรงต่อธุรกิจขนาดเล็กภายในประเทศที่ต้องประสบกับภาวะการแข่งขันกับธุรกิจที่มีขนาดใหญ่จากต่างประเทศอันนำไปสู่การปิดกิจการของธุรกิจขนาดเล็กภายในประเทศได้ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการเมืองกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ โดยเฉพาะช่องทางการสื่อสารทางการเมืองซึ่งกระทำผ่านสื่อที่เป็นสื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคล ซึ่งถ้าประชาชนในสังคมมีความสนใจรับฟังข่าวสารและติดตามข่าวสารการเมืองก็จะเป็นช่องทางหนึ่งในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐในการเรื่องการเมืองการปกครอง (มานิตย์, 2534: 61-62)

ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์นอกเหนือจากการเรียนการสอนวิชาในชั้นเรียนตามปกติแล้ว การจัดกิจกรรมหรือวิชาบังคับที่เกี่ยวกับการปกครองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักและความสนใจทางการเมืองจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญของทางสถาบันการศึกษาในการที่จะปลูกฝังและสร้างบุคลิกของนิสิตที่จบออกไปให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในด้านที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ทางสถาบันทำการเปิดสอนอยู่ เพื่อเป็นทางเลือกและทางออกให้กับสังคมเมื่อเกิดปัญหขึ้นในสังคม

2. จากผลการวิจัยเรื่องความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ดังกล่าวก็น่าที่จะนำความรู้นี้ไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไปในสังคม โดยเฉพาะการสื่อสารให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนทุกคนพึงมีตามที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ (วรพจน์, 2538: 29-38) นอกจากนั้นสถาบันการศึกษาอาจยังมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามเขตหรือภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษาและวิจัยดังกล่าวเสนอให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำไปวางแผนหรือเสนอ

แนวทงนโยบายให้แก่งานที่เกยวข้อง รวมถึงอาจเสนอเป็นกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่อ รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี (สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 19)

นอกเหนือจากการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีแล้วนั้น การ แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากบุคคล หน่วยงานทั้งของภาครัฐและ เอกชนซึ่งมีจำนวนมากในปัจจุบันดังจะเห็นได้จากสถิติของเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติในปี 2544 ซึ่งมีเพียง 90 เรื่อง แต่ในปี 2547 พบว่ามีเรื่องร้องเรียนทั้งหมด 759 เรื่อง ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นกว่า 8 เท่าในระยะเวลาเพียง 4 ปี (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2549) สถาบันการศึกษาจึงควรเข้าไปมีส่วนร่วมโดยส่งเสริมให้นิสิตที่มีความรู้ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน การดูแลเป็นที่ปรึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งแจ้งข่าวสารให้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติเมื่อพบเห็นว่าการละเมิดสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนทั้งที่เกิดจากรัฐต่อประชาชน หรือ กลุ่มธุรกิจเอกชนต่อประชาชน รวมทั้งประชาชนต่อประชาชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้อีกโดยทำการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างไปเป็นนิสิตในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับปริญญาตรี รวมทั้งอาจเปลี่ยนคณะที่ทำการศึกษา หรืออาจเปลี่ยนประชากรเป็นประชาชน ทั่วไป
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนที่มีต่อองค์กรอิสระอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการ การเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาลปกครองคณะกรรมการ ตรวจสอบแผ่นดิน เป็นต้น ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระนั้น ๆ
3. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจและประสิทธิภาพการ ดำเนินงานขององค์กรอิสระต่าง ๆ โดยอาจทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กรอิสระด้วยตนเอง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤษฎา พรรณราย. 2546. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้และความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีนิติปรัชญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กุลพล พลวัน. มปป. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. มปป.

_____. 2538. พัฒนาการสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน. 2544. กลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. 2548. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2548 (Online).
Available: www.pdfactory.com/รายงานผลการปฏิบัติงาน.html

จรัส ดิษฐาภิรักษ์. 2546. คู่มือสิทธิมนุษยชนฉบับพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส จำกัด.

จักรกริช ใจดี. 2542. ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จีระศักดิ์ ลีลิตรธรรม. 2547. ความรู้ความเข้าใจของนิสิตที่มีต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณีนิติปรัชญาตรี ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เฉลิมเกียรติ ผิวนวน. 2530. ปรัชญาสิทธิมนุษยชนพันธกรณีในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทงานดี จำกัด.

เชวง ไทยยิ่ง. 2539. **อำนาจรัฐในสถานการณ์ฉุกเฉินกับสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2495.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตติวัฒน์ พรพิบูรณ์. 2541. **ความรู้ของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ต่อการทำประชาพิจารณ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นภัสวรรณ เตชะสืบ. 2544. **ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกและคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นฤชา ลำราญทรัพย์. 2533. **ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล: ศึกษาเฉพาะกรณี สุขาภิบาลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บรรเจิด สิงคนดี. 2543. **หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญใหม่.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2537. **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 2.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ B&B Publishing.

พรพิศ เลิศไธสง. 2538. **อำนาจหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนต่อปัญหาสิทธิมนุษยชนไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพศาล หวังพานิช. 2526. **การวัดผลการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พฤทธิสาร ชุมพล, ม.ร.ว. 2540. **ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานิตย์ นวลละออ. 2534. “การเมืองและการสื่อสาร” สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 18 (มิถุนายน-ธันวาคม 2544). 60-62.

มรกต พรพิบูลย์. 2534. ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชนตามแนวทางดำเนินโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัฐการ ศรีสุกน. 2539. ความรู้ความเข้าใจของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งขึ้นในปี 2538 ในเขตจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกริก.

รัฐยา อางหาญ. 2540. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. _พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

เรืองศักดิ์ จริตเอก. 2529. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบังคับบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. 2528. รายงานการวิจัยสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ (ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วานิช พูลวงศ์กาญจน์. 2521. สัมภาษณ์เกี่ยวกับการตีความสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: ประจักษ์การพิมพ์.

วัลลภ ลำพาย. 2534. ความรู้สึกล้มลุกผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของข้าราชการไทย: ศึกษากรณีข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ส่วนกลาง. สารนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสถียร เชยประดับ. 2540. การสื่อสารกับการเมือง เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสน่ห์ จามริก. 2540. การเมืองไทยกับการพัฒนาการรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2543. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2545. สิทธิมนุษยชน: เส้นทางสู่สันติประชาธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

สุจิต บุญบงการ. 2541. รวมสาระรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

สุชาติ เวโรจน์. 2521. ความรู้สึกล้มลุกผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ โสธนเสถียร. 2534. การสื่อสารกับการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พรินติ้ง.

สถาบันพระปกเกล้า. 2545. องค์กรอิสระของประเทศไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. นนทบุรี: A.P. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์จำกัด.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และ เอนกกุล กริแสง. 2522. หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรสัมพันธ์.

สำนักทะเบียนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2548. นิติปรัชญาโทที่ลงทะเบียน (Online). Available:
www.regis.ku.ac.th/cpcmns/mis/

Bloom, B.S and D. Caploom. 1984. **Taxonomy of Education Objective, Handbook I: Cognitive Domain.** New York: Longman.

Gordon, Peter. 1993. **Dictionary of Education.** Sevenoaks: Hodder&Stoughton Inc.

Levin, L.. 1989. **Human Rights: Question and answer.** Vendome: UNESCO.

The Administration of Justice and Human Rights for East European Countries. 1998. **Human Rights.** New York: United Nations.

Universal Declaration of Human Rights. แปลโดย โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, **พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21.** นครปฐม: โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, 2546: หน้า 151-156

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน¹

คำปรารภ

โดยการยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัว และสิทธิที่เท่าเทียมกัน อันโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษย์ เป็นหลักมูลแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

โดยที่เป็นการไม่นำพาและการเหยียดหยามต่อสิทธิมนุษยชนนั้นยังผลให้มีการกระทำอย่างป่าเถื่อนซึ่งเป็นการละเมิดโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง ได้มีการประกาศว่าปณิธานสูงสุดของสามัญชน ได้แก่ ความต้องการให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยเสรีภาพในการพูดและความเชื่อถือ เสรีภาพปราศจากความกลัวและความต้องการ

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักบังคับของกฎหมายถ้าไม่ประสงค์จะให้คนต้องถูกบังคับให้หันเข้าหาการขบถขัดขึ้นต่อพระราชและการกดขี่เป็นวิถีทางสุดท้าย

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมวิวัฒนาการแห่งสัมพันธไมตรีระหว่างนานาประชาชาติ

โดยที่ประชากรแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความศรัทธาในสิทธิมนุษยชน อันเป็นหลักมูลในเกียรติศักดิ์และค่าของมนุษย์ ในสิทธิเท่าเทียมกันของบรรดาชายและหญิง ได้ตกลงใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมด้วยอิสรภาพอันไพศาล

โดยที่รัฐสมาชิกต่างปณิญาจะให้บรรลุซึ่งการส่งเสริมการเคารพทั่วไป การปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพหลักมูล โดยการร่วมมือกับสหประชาชาติ

โดยที่ความเข้าใจร่วมกันในสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ปณิญานี้สำเร็จผลเต็มบริบูรณ์

¹ แปลและเรียบเรียงโดย โกวิท วงศ์สุรวัฒน์

ฉะนั้น บัดนี้ สมัชชาจึงประกาศว่า

ปณฺญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดา
ประชากรและประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่าเอกชนทุกคนและองค์การสังคมทุก
องค์การ โดยการรำลึกถึงปณฺญานี้เป็นเนืองกิจ จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและการศึกษา ในอันที่
ส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ ด้วยการดำเนินเป็นลำดับทั้งในประเทศและระหว่าง
ประเทศในอันที่จะให้มีการยอมรับนับถือ และการปฏิบัติตามโดยทั่วไป อย่างจริงจัง ทั้งในบรรดา
ประชากรของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และบรรดาประชากรของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจแห่งรัฐนั้นๆ

ข้อ 1

มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสระ และเสมอภาคในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีความรู้สึกลึกซึ้งชอบ
และมโนธรรม ควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมย์แห่งภราดรภาพ

ข้อ 2

ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่พรรณาไว้ในปณฺญานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยก
โดยวิธีใดๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์
แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ

อนึ่ง จะไม่มีการแบ่งแยกใดๆ ตามมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางการศึกษา หรือทางการ
ระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนี้จะเป็นเอกราช อยู่ในความ
พิทักษ์มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 3

คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ 4

บุคคลผู้ใดจะถูกยึดเป็นทาสหรือต้องภาระจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาสและการค้าทาสเป็นอันห้ามขาดทุกรูป

ข้อ 5

บุคคลใดๆ จะถูกทรมาน หรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ 6

ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งหน

ข้อ 7

ทุกคนเสมอกันตามกฎหมาย มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิกิริยานี้ และจากการขยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8

ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9

บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไปต่างถิ่นโดยพลการไม่ได้

ข้อ 10

ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิ และหน้าที่ของตน และการกระทำผิดอาญาใดๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ 11

(1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลใดๆ ว่ามีผิดในความผิดทางอาญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นใดๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาญาดำเนินการตามกฎหมายแห่งชาติ หรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

ข้อ 12

บุคคลใดๆ จะถูกสอดแทรกโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในสถาน หรือในการสื่อสาร และถูกลบหลู่ในเกียรติยศชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอด หรือการลบหลู่ดังกล่าวนี้

ข้อ 13

(1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหว และสถานที่อยู่ภายในขอบเขตของแต่ละรัฐ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใดๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วยและที่จะกลับไปยังประเทศตน

ข้อ 14

- (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยประเทศอื่นให้พ้นจากการประหัตประหาร
- (2) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ ในกรณีการประหัตประหารสืบเนื่องอย่างจริงจังมาจากความผิดที่มิใช่ทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15

- (1) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง
- (2) บุคคลใดๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยพลการหรือถูกปฏิเสธที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

ข้อ 16

- (1) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะทำการสมรส และที่จะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใดๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสมรส ระหว่างการสมรส และในการขาดจากการสมรส
- (2) การสมรสจะกระทำกัน ก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระและเต็มทีของผู้ที่เจตนาจะเป็นผู้สมรส
- (3) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติและหลักมูลของสังคม และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ 17

- (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยตนเองเช่นเดียวกัน โดยร่วมกับผู้อื่น
- (2) บุคคลใดๆ จะถูกบังคับให้เสียทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

ข้อ 18

ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิด มโนธรรม และศาสนา สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการเปลี่ยนศาสนา หรือความเชื่อมั่น และอิสรภาพในการที่จะแสดงออกซึ่งศาสนาหรือความเชื่อมั่นของตน โดยการสอนการปฏิบัติ การสักการบูชา และการประกอบพิธีกรรมไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือในประชาคมร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 19

ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะมีการคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกสอด และที่จะแสวงหา รับและให้ข่าวและความเห็นไม่ว่าโดยวิธีใดๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20

- (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ
- (2) บุคคลใดๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมหนึ่งสมาคมใดไม่ได้

ข้อ 21

- (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ
- (2) ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค
- (3) เจตจำนงของประชากรจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาคและการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ 22

ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิในความมั่นคงทางสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตนและวิวัฒนาการแห่งบุคลิกภาพของตน โดยความเพียรพยายามของแต่ละชาติและโดยความร่วมมือระหว่างประเทศตามระบอบการและทรัพยากรของรัฐแต่ละรัฐ

ข้อ 23

(1) ทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระ ในเงื่อนไขอันยุติธรรม เป็นประโยชน์แห่งการทำงาน และในการคุ้มครองต่อการว่างงาน

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าเทียมกัน สำหรับงานเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ

(3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับสินจ้างที่ยุติธรรม และเป็นประโยชน์ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน ซึ่งความเป็นอยู่อันคู่ควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็ต้องได้รับวิธีคุ้มครองทางสังคมอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย

(4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้งและที่จะเข้าร่วมสหพันธกรรมกรเพื่อความคุ้มครองแห่งผลประโยชน์ของตน

ข้อ 24

ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อน และเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานตามสมควรและวันหยุดงานอันมีกำหนดโดยได้รับสินจ้าง

ข้อ 25

(1) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเหมาะสมแก่สุขภาพ ความผาสุกของตนและ

ครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การรักษาทางแพทย์ และบริการสังคมที่จำเป็นและมีสิทธิในความมั่นคงยามว่าง เจ็บป่วย พิกัด เป็นหม้าย ว่างหรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(2) มารดาและเด็ก มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทุกคนไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรสจะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26

(1) ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นมูลฐาน การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพจะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปก็จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคนโดยเท่าเทียมกันตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปทางส่งเสริมบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และยังความเคารพต่อมนุษยชนและอิสรภาพหลักมูลให้มั่นคงยิ่งขึ้น จะต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชนและมิตรภาพระหว่างบรรดาประชาชาติ หมู่เชื้อชาติหรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจการของสหประชาชาติเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดามีสิทธิเบื้องต้นแรก ที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรของตน

ข้อ 27

(1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาคมโดยอิสระ ที่จะแสวงผลประโยชน์แห่งศิลปศาสตร์ ที่จะมีส่วนในความก้าวหน้าและคุณประโยชน์ของวิทยาศาสตร์

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรม และทางวัตถุอันเป็นผลของประดิษฐกรรมใดๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปกรรม ซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

ข้อ 28

ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและทางระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทางให้สำเร็จผลตามสิทธิและอิสรภาพดังพรรณามาในปฏิญญา

ข้อ 29

(1) ทุกคนมีหน้าที่ต่อประชาคม ด้วยการส่งเสริมบุคลิกภาพของตนโดยอิสระ และเต็มที่จะกระทำได้ดีแต่ในประชาคมเท่านั้น

(2) ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตนทุกคนจะอยู่ในบังคับก็แต่ของข้อจำกัดซึ่งได้กำหนดลงโดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์แห่งการรับนับถือและเคารพสิทธิและอิสรภาพของผู้อื่นตามสมควรและแห่งการบำบัดความต้องการอันชอบธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ จะใช้ขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ 30

ไม่มีบทใดในปฏิญญาที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใดๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคลในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ หรือปฏิบัติการใดๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพดังพรรณามา ณ ที่นี้

Universal Declaration of Human Rights

PREAMBLE

Where a recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in world,

Where as disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscious of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people,

Whereas it is essential, if man is not to be compelled to have resource, as a last resort, to rebellion against tyranny and oppression, that human rights should be protected by rule of law,

Whereas it is essential to promote the development of friendly relations between nations,

Whereas the people of the United Nations have in the Charter reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of man and woman and have determined to promote social progress and better standard of life in larger freedom,

Whereas Member States have pledged themselves to achieve, in cooperation with the United Nations, the promotion of universal respect for and observance of human rights and fundamental freedoms,

Whereas a common understanding of these rights and freedoms is of the greatest importance for the full realization of this pledge.

Now, therefore,

THE GENERAL ASSEMBLY

PROCLAIMS

THIS Universal Declaration of Human Rights as a common standard of achievements for all people and all nations, to the end that every individual and every organ of society, keeping this Declaration constantly in mind, shall strive by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms and by progressive measures, nation and international, secure their universal and effective recognition and observance, both among the people of Member States themselves and among the people of territories under their jurisdiction

Article 1

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood

Article 2

Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, color, sex, language, religion, political and other opinion, nation or social origin, property, birth and other status.

Furthermore, no distinction shall be made on the basis of the political, jurisdictional or international status of the country or territory to which a person belongs, whether it be dependent, trust, non-self-governing or under any other limitation of sovereignty.

Article 3

Everyone has the rights to life, liberty and security of person.

Article 4

No one shall be held in slavery or servitude; slavery and the slave trade shall be prohibited in all their forms.

Article 5

No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 6

Everyone has the rights to recognition everywhere as a person before the law.

Article 7

All are equal before the law and are entitled without any discrimination to equal protection of the law. All are entitled to equal protection against any discrimination in violation of this Declaration and against any incitement to such discrimination.

Article 8

Everyone has the rights to an effective remedy by the competent national tribunals for violation the fundamental right granted him by the constitution or by law.

Article 9

No one shall be subjected to arrest, detention or exile.

Article 10

Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

Article 11

(1) Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defense.

(2) No one shall be held guilty of any penal offence on account of any act or omission which did not constitute a penal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the penal offence was committed.

Article 12

No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honor and reputation. Everyone has the rights to the protection of the law against such interference or attacks.

Article 13

(1) Everyone has the rights freedom of movement and residence within the borders of each state.

(2) Everyone has the rights to leave any country, including his own, and to return to his country.

Article 14

(1) Everyone has the rights to seek and to enjoy in other countries asylum from persecution.

(2) This rights may not be invoked in the case of persecution genuinely arising from non-political crimes or from acts contrary to the purposes and principles of the United Nations.

Article 15

(1) Everyone has the rights to nationality.

(2) No one shall be arbitrarily deprived of his nationality nor denied the right to change his nationality.

Article 16

(1) Man and woman of full age, without any limitation due to race, nationality of religion, have the rights to marry and to found a family, they are entitled to equal rights as to marriage and at its dissolution.

(2) Marriage shall be entered in to only with the free and full consent of the intending spouses.

(3) The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State.

Article 17

(1) Everyone has the rights to own property alone as well as in association with others.

(2) No one shall be arbitrarily deprived of his property.

Article 18

Everyone has the rights to freedom of thought, conscious and religion this rights includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with other and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance.

Article 19

Everyone has the rights to freedom of opinion and expression ; this right includes freedom to hold opinion with out interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.

Article 20

- (1) Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and association.
- (2) No one may be compelled to belong to an association.

Article 21

- (1) Everyone has the rights to take part in the government of his country, directly or through freely chosen representative.
- (2) Everyone has the rights to equal access to public service in his country.
- (3) The will of people shall be the basis of the authority of government ; this will shall be express in periodic and genuine election which shall be universal and equal suffrage and shall be held by secret vote or by equivalent free voting procedures.

Article 22

Everyone, as a member of society, has the right to social security and is entitled to realizational co-operation and in accordance with the organization and resource of each State, of the economic, social and cultural rights indispensable for this dignity and the free development of his personality.

Article 23

(1) Every one has the rights to work, to free choice of employment, to just and favorable condition of work and to protection against unemployment.

(2) Everyone, without any discrimination, has the rights to equal pay for equal work.

(3) Everyone who works has the rights to just and favorable remuneration ensuring for himself and his family and existence worthy of human dignity, and supplemented, if necessary, by other mean of social protection.

(4) Everyone ha the rights to form and to join trade unions for the protection of his interests.

Article 24

Everyone has the rights to rest and leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holiday with pay.

Article 25

(1) Everyone has the rights to standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social

services, and the right to security in the event of unemployment, sickness, disability, widowhood, old age or other lack of livelihood in circumstance beyond his control

(2) Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. All children, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.

Article 26

(1) Everyone has the right to education. Education shall be free, at least in the elementary and fundamental stages. Elementary education shall be compulsory. Technical and professional education shall be made generally available and higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.

(2) Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace.

(3) Parents have a prior right to choose the kind of education that shall be given to their children.

Article 27

(1) Everyone has the right to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefit.

(2) Everyone has the right to the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

Article 28

Everyone has the rights to a social and international order in which the rights and freedom set forth in this Declaration can be fully realized.

Article 29

(1) Everyone has duties to community in which alone the free and full development of his personality is possible.

(2) In the exercise of this rights and freedoms, everyone shall be subject only to such limitation as are determined by law solely for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others and of meeting the just requirement of morality, public order and the general welfare in a democratic society.

(3) These rights and freedoms may in no case be exercised contrary to the purposes and principles, of the United Nations.

Article 30

Nothing in this Declaration may be interpreted as implying for any state, group or person any right to engage in any activity or to perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein.

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

“ความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยเพื่อประกอบวิทยานิพนธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ของนิสิตปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งแบบสอบถามนี้ ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด แต่อย่างไร ขอความกรุณาให้ท่านตอบคำถามให้ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ความคิดเห็นของท่านถือว่าเป็นความลับ และ ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าซึ่งในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม รวม 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจข่าวสารการเมือง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุ ขอความกรุณาตอบคำถามทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (/) ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

1.1 เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

1.2 นิสิตสังกัดภาควิชา

- ☐ สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา
 ☐ ภูมิศาสตร์
☐ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 ☐ จิตวิทยา
☐ ประวัติศาสตร์

1.3 ตั้งแต่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีนิสิตมีอายุการทำงานมากี่ปี

- ☐ 0-5 ปี
 ☐ 11-20 ปี
☐ 6-10 ปี
 ☐ มากกว่า 20 ปี

1.4 หน่วยงานที่นิสิตสังกัด

- ☐ ราชการ / รัฐวิสาหกิจ / องค์การอิสระ
 ☐ ยังว่างงาน / นักศึกษา
☐ บริษัทเอกชน / ธุรกิจส่วนตัว / นักการเมือง
 ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

1.5 นิสิตมีรายได้ต่อเดือนประมาณ

- ☐ ต่ำกว่า 8,000 บาท
 ☐ 20,000 – 30,000 บาท
☐ 8,001 – 15,000 บาท
 ☐ 30,000 – 40,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท
 ☐ มากกว่า 40,000 บาท

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความสนใจข่าวสารการเมือง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยเพียง 1 ช่อง

ความสนใจข่าวสารการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
1.ท่านติดตามข่าวสารการเมืองในหนังสือพิมพ์ต่างๆมากน้อยเพียงใด					
2.ท่านติดตามข่าวสารการเมืองในวารสารต่างๆมากน้อยเพียงใด					

ความสนใจข่าวสารการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
3.ท่านติดตามข่าวสารการเมืองในนิตยสารต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองในหนังสือต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
5. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองในบทความทางวิชาการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
6.ท่านรับฟังข่าวสารการเมืองจากสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
7.ท่านรับชมข่าวสารการเมืองจากสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด					
8.ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจากวีดีโอหรือซีดีรอมเกี่ยวกับการเมืองมากน้อยเพียงใด					
9. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจากอินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด					
10. ท่านติดตามข่าวสารการเมืองที่หน่วยงานราชการพิมพ์ออกมาเผยแพร่ มากน้อยเพียงใด					
11.ท่านเคยเข้าฟังการอภิปรายทางการเมืองมากน้อยเพียงใด					
12.ท่านเคยเข้าร่วมการสัมมนาทางการเมืองมากน้อยเพียงใด					
13.ท่านเคยเข้าร่วมเสวนาทางการเมืองมากน้อยเพียงใด					

ความสนใจข่าวสารการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคย
14.ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด					
15.ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อบุคคลมากน้อยเพียงใด เช่น ทีวี ฟังข่าวสารการเมืองหรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากครอบครัว เพื่อน ครูหรืออาจารย์ เป็นต้น					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ในช่องที่ท่านเห็นด้วยเพียง 1 ช่อง

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
<u>ความเป็นมาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u>		
1.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 199 - 200		
2. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการ 10 คน		
<u>บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u>		
3. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งการละเมิดจาก เอกชน และจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้		
4. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถหยิบยกรณมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียน และยังสามารับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุผู้ร้องได้		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
5. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการพิจารณาด้วยว่า กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ นั้นขัดกับหลักสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณี หรือสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศที่ ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่		
6. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการพิจารณาด้วยว่า การกระทำ หรือละเลยการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่อาจเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมในมิติของสิทธิมนุษยชน		
7. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ทำงานเชิงรุก เพื่อส่งเสริม และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีการศึกษา วิจัย และมี ข้อเสนอแนะในเชิงกฎหมาย และนโยบายต่อรัฐบาลและรัฐสภา รวมทั้งการ เผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน		
8. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมิน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอต่อคณะรัฐสภา		
9. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมิน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี		
10. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมิน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอต่อสาธารณชน		
11. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประเมิน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีเสนอแนะต่อรัฐบาลในการปฏิบัติตาม พันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี		

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
<u>อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u> <u>ตามทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540</u> 12. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี		
13. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน		
14. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน		
15. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์การเอกชน และองค์การอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน		
16. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และเสนอต่อรัฐสภา		
<u>อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u> <u>ตามพ.ร.บ.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542</u> 17. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ		
18. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา		
19. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน		

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
20. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย		
<u>การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน</u>		
21. มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ		
22. มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยเอกชนที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องของมาตราวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด		
23. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและโดยไม่ชักช้า		
24. กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อทำการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา		

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรต้น : ความสนใจข่าวสารการเมือง

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item-	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
เมือง1	39.3500	74.5410	.5892	.8813
เมือง2	40.1250	73.9071	.6931	.8778
เมือง3	40.2250	76.1276	.5060	.8845
เมือง4	40.1000	74.4000	.7050	.8780
เมือง5	40.5500	72.3564	.7092	.8763
เมือง6	39.9250	81.0968	.1653	.8971
เมือง7	38.9250	76.5840	.5368	.8837
เมือง8	41.2500	77.2692	.4784	.8856
เมือง9	40.1250	72.2147	.5078	.8862
เมือง10	40.5500	74.0487	.5593	.8824
เมือง11	40.9750	74.3840	.5325	.8835
เมือง12	41.2750	71.6404	.6438	.8786
เมือง13	41.2250	70.4865	.6937	.8762
เมือง14	40.8000	75.8564	.4152	.8889
เมือง15	39.7500	69.7821	.7013	.8757

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0

N of Items = 15

Alpha = .8895

ค่าความเชื่อมั่นของความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ใช้สูตร KR - 21 โดยเริ่มต้นจากการหาค่า s^2

$$\begin{aligned} s^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2} \\ &= \frac{(40 \times 8505) - 567^2}{1600} \\ &= 11.69 \end{aligned}$$

จากนั้นค่า s^2 มาแทนในสูตร KR-20

$$\begin{aligned} \text{KR-20} &= \left(\frac{K}{K-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right) \\ &= \frac{24}{23} \times \left(1 - \frac{2.78}{11.69} \right) \\ &= 0.8008 \end{aligned}$$

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ	พงศธร เรืองสียานนท์
วันเดือนปีเกิด	6 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
การศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศิลปศาสตรบัณฑิต
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานปกครอง 3 (ปลัดอำเภอ)